

SÖKAREN

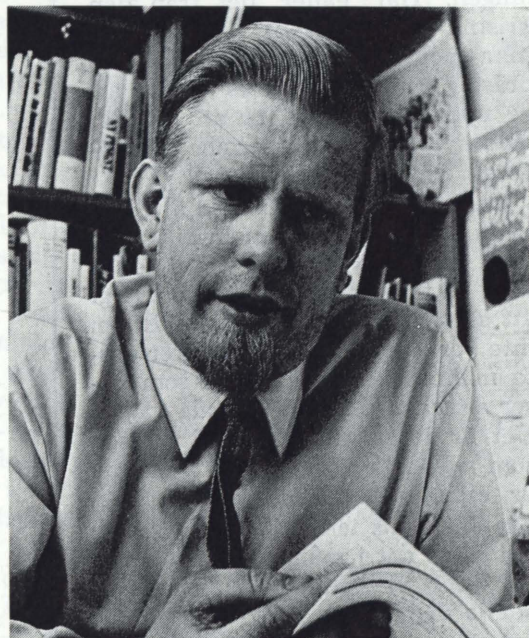
NR10

1973

LÖSNUMMERPRIS 3:50 inkl. moms

ICKE VÅLD

en Stor Idé för en plågad värld

BO WIRMARK

Vi ser i nutiden bittra, blodiga strider mellan nationer och mellan grupper inom nationer för vad alla parter betraktar som en rättvis och angelägen sak. Alla betydande stater är hårt rustade för att med mordet som en ledande princip hävda sin rätt och självständighet. Även vi i vårt land hotar varje angripare med fruktansvärda brott mot mänskligheten. Staten anser sig kunna förfoga över unga mäns liv för att de skall gå i döden, om regeringen befaller det, eller döda andra människor, befallna av andra regeringar. Och över oss alla hänger som ett hotande mörkt moln kärnvapenkrigets möjlighet.

I denna värld av våld finns det dock en del människor som efter sin förmåga talar och verkar för fred och fredliga metoder för att uppnå rättvisa och frihet.

Vi har tagit kontakt med några ickevåldsförespråkare i Sverige och lyssnat på dem. De är Bo Wirmark, fredsforskare vid Uppsala Universitet; Roland von Malmberg, trubadur och globalist; Agne Windmark, bokförläggare, tidigare frisksport- och hälsoredaktör; Göran Flodman, medlem av redaktionen för tidningen *Freden*, som utges av Svenska freds- och skiljedomsföreningen; samt Erling Johannesson, redaktör för tidskriften *Buddist-Bulletin*.

*

BO WIRMARK

Hur är det med ickevåldstanken i dessa dagar? Innebär den ett allvarligt alternativ till det revolutionära våldet?

— Trots vad som hänt i Chile, är jag för min del övertygad om att de

ickevåldsliga, ickemilitära, kampformerna är inte bara effektivare än våld utan förmodligen också de enda praktiskt möjliga för en social utveckling i många av militärdiktaturena; många av dessa regimer har ju också USA:s hela militärmakt i ryggen.

Hur skall ickevåldskampen föras?

— I första hand får man arbeta på att väcka den förtryckta befolkningen till medvetande om sin situation. Det finns grupper som arbetar med en vuxenutbildning, där man försöker kombinera undervisningen i läsning med politisk agitation. En av dem som verkat på det sättet är den brasilianske pedagogen Paulo Freire, som nu arbetar för Kyrkornas Världsråd.

Den kristna kyrkan kommer mer och mer i förgrunden, när det gäller de fredliga metoderna för att

uppnå social rättvisa. I många områden är det kyrkan som är centrum för ickevåldsrörelsen. I Paraguay t. ex., som har en järnhård militärdiktatur, är det i stort sett prästerna som understödjer ickevåldskampen. (Se f. ö. Hildegard Goss-Mayrs bok "Makt utan våld", som handlar om denna aspekt av situationen i Latinamerika!)

Men börjar inte kyrkan stödja de militära befrielseörelserna?

— Det finns präster som gör det, men alltså är det vanligast att kyrkan stöder status quo, alltså vill bevara den rådande samhällsordningen. Här gäller det från den kristna fredsrörelsens sida att försöka politiskt medvetandegöra de präster som stöder status quo, så att de upphör med det för att inte bli medskyldiga till de sociala orättvisorna, inbördeskrig osv.

Gerillarörelserna är trots allt inte så framträdande i Latinamerika som man får intryck av i massmedia. Men de finns där, och det är viktigt att säga att vi i vår del av världen inte bör sätta oss till doms över dessa människor i u-länderna som anser att väpnad kamp är enda vägen. Det är ju människorna på platsen som måste ta ställning till vad som är effektivt och nödvändigt. Men där det finns ickevåldsrörelser, och det finns det i många av dessa länder, bör vi känna ett ansvar att stödja dem.

I Vietnam finns den så kallade tredje kraften, alltså buddhisterna. Hur många är de?

— Jag besökte Sydvietnam i våras, inbjuden av buddhistkyrkan. Man räknar med att det finns aktiva kadrer på 1 — 2 miljoner buddhistiskt troende människor, och därutöver ytterligare c:a 8 miljoner, som någorlunda regelbundet deltar i religiösa ceremonier — det innebär att något mer än hälften av landets befolkning är buddhister. Alla dessa är inte politiskt aktiva, men nog finns det några miljoner unga buddhister som verkligen är aktivt engagerade i kampen för nationellt oberoende, det fick jag ett starkt intryck av.

Det sägs ju ofta att FNL representerar Vietnams folk. Är det påståendet rimligt mot bakgrund av att buddhisterna, som tror på ickevåld, är så många?

— Jag har aldrig fattat det så att FNL gjort anspråk på att representera hela folket. FNL har hela tiden erkänt existensen av den tredje kraften, i bl. a. buddhistkyrkan.

I STÄLLET FÖR MILITÄRT FÖRSVAR

1958 utkom Per Anders Fogelströms och Roland Morells bok "I stället för atombomb", som förde fram idén att Sverige skulle försvara sig inte med militära utan med humanitära medel.

Författarna utgick från att vårt folk har en försvarsvilja, att vi vill skydda vårt samhälle och leva i frihet under förhållanden som vi själva bestämmer. Det gäller då att ha ett så starkt försvar som möjligt. Författarna skriver: "Idealet skulle vara: ett medel, ett 'vapen', som samtidigt som det ger oss själva skydd avhjälper andras nöd. Som ger oss möjlighet att fortsätta vår neutralitetspolitik och arbeta på att skapa jordmån för fredlig samlevnad och demokrati."

Idealet är alltså ett vapen som både hjälper oss själva att bevara vår frihet och hjälper mot världens nöd.

"Mänskligheten för i dag, varje dag, ett fruktansvärt bittert krig mot hunger och sjukdomar, ett krig som kräver mångdubbelt fler offer än något storkrig världen hittills upplevt. I detta krig är de mänskliga resurserna mycket begränsade och otillräckliga."

Fogelström och Morell säger att om vi avstod ett års kostnader för vårt eget, ändå otillräckliga, militära försvar "skulle vi ganska säkert kunna utrota malarian, en sjukdom som nu kräver närmare tre miljoner människoliv varje år. Några år efteråt skulle genom vår aktion fler människor ha räddats än hela Sveriges befolkning!"

Vore det kanske riktigare att vi stödde buddhisterna?

— Jag tycker att man bör kunna stödja både FNL och buddhistkyrkan, därför att det ändå är så mycket som förenar dem. De skiljer sig i synen på metoderna men är förenade i målsättningen.

Men bör man, utifrån ickevåldsidén, alls stödja en befrielseörelse med våld som FNL?

Vi skall gå till offensiv i mänsklighetens tjänst, säger författarna, och ställa hela vårt försvar till FN:s förfogande för att avhjälpa nöd överallt i världen. Militärtjänsten förvandlas till fredstjänst "varvid varje inkallads yrkeskunskaper etc. tages till vara på bästa sätt". "Den nuvarande befälskåren bibehålles och omstöpes i rekryteringsarbetet successivt för sin nya verksamhet som utbildare av t. ex. sjukvårds- och röjningsmanskap, ordningspoliser, tolkar, instruktörer till jordbruksmaskiner m. m., instruktörer för odling, boskapsskötsel, fiske, hantverk, industri..."

Men kan ett försvar utan vapen ge trygghet? frågar författarna och svarar: ja, t.o.m. en större trygghet än det konventionella militära försvaret kan ge oss. "Därför att ett sådant utnyttjande av vår försvarsbudget kommer att skapa en good-will som kommer att bli fullkomligt unik i världshistorien. På detta sätt skapas en försvarsmur som under alla omständigheter kommer att fylla minst samma uppgift som det begränsade försvar vi nu har möjlighet att hålla oss med." På alla håll i världen skulle det finnas människor som fått, får eller väntar på vår hjälp. I en sådan situation skulle inte något land eller "block" våga trotsa världssopinionen och anfalla oss.

Enligt Fogelströms och Morells förslag skulle vi bli "Ambulansen Sverige", landet som hjälper och bygger upp.

— Jag tycker här, liksom när det gäller Latinamerika, att man inte skall sätta sig till doms över dem som anser att den väpnade kampen är nödvändig. I den mån som man måste ta ställning mellan FNL och Saigonregeringen, tycker jag det är viktigt att man tar ställning för FNL. Men som pacifist vill jag naturligtvis helst att ickevåldsmetoder skall komma till användning.

Är inte FNL helt dominerad av kommunisterna?

— Nej, det är den inte. Det finns stora grupper av andra riktningar där också.

Men har icke-kommunisterna i det långa loppet någon chans att få inflytande där?

— Det är svårt att uttala sig om det. Men de skulle förmodligen ha mindre chans att hävda sig, om FNL enbart skulle få stöd från östblocket. Det är känt att det förekommer en debatt inom FNL, och jag har intrycket att än så länge har de icke-kommunistiska elementen hävdat sig ganska väl.

Annars brukar det ju vara så att när kommunisterna samarbetar med andra i någon befrielseörelse eller regering, så tar de till sist helt kommandot.

— Ja, men å andra sidan kan man inte applicera ett schema mekaniskt. Historien upprepar sig aldrig exakt från plats till plats.

Min huvudsynpunkt i diskussionen om Vietnam är att man inte får låta den tredje kraften, buddhisterna, komma bort utan ta den på allvar. Men man skall heller inte negligera FNL. Buddhistkyrkan och FNL står vid varandras sida i den politiska kampen. De är överens i mycket stora stycken.

Vad kan man som svensk göra för ickevåldsidén?

— Något som Kyrkornas Världsråd har framhållit är den viktiga roll som Västeuropa och USA har spelat för förtrycket i tredje världen, bl. a. genom det stöd man ger åt förtryckarregimer. I vårt land borde vi städa upp i den svenska företagsamhetens roll i u-länderna. På hemmaplan finns en del att göra i den nationella försvarsdebatten. Jag anser att militärens betydelse för vår nationella säkerhet är kolossalt överskattad. Viktigt är också att kyrkorna på ett helt annat och allvarigare sätt än hittills tar upp hela denna diskussion.

ROLAND VON MALMBORG

De militära befrielseörelserna i nutiden, som man även i i-länderna ofta stöder, visar de att ickevåldsprincipen inte längre är aktuell?

— Icke-våld har väl aldrig någonsin riktigt försökts. Det har aldrig satsats på det i någon större omfattning. I Chile försökte de ju öka jämlikheten inom parlamentarismens ramar, utan våld, men vi i Sverige och andra i-länder stödde aldrig Allendes regim tillräckligt. Nu ser det väldigt mörkt ut för en fredlig social utveckling i Sydamerika, och många pacifister är desillusionerade. Men det är ju ändå ett fredligt, jämlikt samhälle som man till sist måste komma fram till, byggt på ickevåldsprincipen. Själva den väpnade kampen förråar människorna, vare sig de vill det eller inte, och en seger som vunnits med våld, löper stor risk att bli bortkorrumperad — man fortsätter att ta till våld, när konflikter uppstår, vilka borde lösas på fredlig väg.

En framgångsrik, blodig revolution efterföljs ju alltid av en diktaturregim. De som tagit makten med våld, behåller den med våld...

— Det har varit så, men teoretiskt kan man tänka sig att en sådan regering arbetar i folkets intresse. I Kina har de ju tagit krafttag för att förbättra massornas villkor. — Vid missväxt för några år sedan svalt alla, men ingen svalt ihjäl, för man hade en fördelningsplan. Förr satt de rika under missväxt med skafferierna fulla av mat, medan folket svalt och dog. — Men samtidigt med den sociala idealismen finns osympatiska drag i det nya Kina. Man har t. ex. förtryckt en minoritet i Tibet.

Är det moraliskt berättigat att ta till vapen för att skaffa sig social rättvisa i t. ex. Latinamerika — eller har du någon alternativ metod att föreslå människorna där?

— För oss, som lever långt från dessa kampställen, är vad vi skall göra det viktiga. Några anser att vi skall skicka vapen. Men vi kan göra andra insatser, t. ex. politiska och ekonomiska påtryckningar. Och Sverige kan låta bli att sälja gamla vapen som hamnar hos förtryckarregimer, så som har skett.

Om vi tänker på vår egen situation — anser du att vi skall ha ett militärt försvar?

— Den svenska krigsmakten är för närvarande mer inriktad på att döda fienden än på att försvara Sveriges befolkning. Vi skulle ha en mer allmänt inriktad katastrofberedskap, med tanke på inte bara en militär invasion utan också på hot från miljön. Vi ser hur miljöförstöringen kryper över oss, och vi vet ännu inte vad det kan leda till. Vi bekämpar t. ex. bakterier med allt starkare kemikalier — och på det sättet hjälper vi till att odla fram bakteriestammar som ingen-

ting rör på. Och vad händer sedan? Kanske världsomfattande epidemier, omöjliga att hejda!

Jag menar alltså att vi skall ha en katastrofberedskap som kan klara vad som än händer, i krig som i fred. Vi måste få ett samhälle som klarar stötar. Detta innebär att vi måste decentralisera en hel del. Vid en storm för några år sedan blev stora delar av Sverige utan elektrisk ström och som biefekt utan vatten, eftersom vattenpumparna ofta är elektriskt drivna. I Stockholm hade vi ett fall, där en tredjedel av staden blev utan vatten i tre dagar, sedan ett centralt rör sprungit sönder utan synbar orsak.

Vår dyra militärapparat är nästan värdelös, när det gäller att skydda civilbefolkningen mot katastrofer som drabbar centrala punkter i vårt försörjningssystem. Det behövs bara några välriktade bomber mot el- och vattenverk, så står civilbefolkningen hjälplös. Eller om någon håller ut gift i en central vattenreservoar, så blir en miljon människor utslagna. Åtgärder för att komma tillrätta med sådana problem, vilka kan uppkomma i krig eller fred, ter sig för mig mycket rimligare än dyra raketer, bombplan osv.

Tror du vi är hotade utifrån?

— Det är svårt att säga. Men det är viktigt att vi kommunicerar med dem som vi tror utgör ett hot, att vi ömsesidigt sätter oss in i varandras språk och kultur, läser varandras böcker, lär oss varandras sånger osv. I dag fungerar ett militärt övergrepp i den här delen av världen endast om soldaterna är felinformerade. Vid de ryska invasionerna i Ungern och Tjeckoslovakien var soldaterna väldigt felinformerade. Jag har talat med en ungrare, som upplevde invasionen i sitt land. Han berättade att de första ryska soldaterna som kom, var rysktalande från närliggande områden (i Sovjetunionen talar ju inte alla ryska) och de ungerska ungdomarna, som läst ryska som obligatoriskt språk i skolan, kunde kommunicera med dem. Soldaterna, som inte ens vetat i vilket land de befann sig, upptäckte då att de inte höll på att slå ned ett fascistupplopp, så som de blivit upplysta, och hela invasionen höll på att gå om intet på grund av kommunikationen mellan människorna. I det läget skickade Sovjet nya soldater som var mongoler och tunguser och inte talade ryska och inte kunde samtala med den ungerska befolk-

ningen.

Folket i östländerna är visserligen uppfostrade med fredspropaganda, och det är väldigt positivt, men de är samtidigt mycket felinformerade om förhållandena i andra länder.

Kommunistländernas propaganda är väl ett svårt problem, när det gäller kommunikationerna och förståelsen mellan länderna. I öst är ju felinformerandet systematiskt.

— Ja, men det finns också "underjordiska" informationer, som kommer fram mycket bra. Och de officiella lögnerna genomskådas ganska mycket.

Vad anser du att en svensk kan göra för ickevåldsidén?

— Själv har jag ju vägrat militär vapentjänst. Jag vägrar att ha något som helst att göra med förberedelser för krig. Under första militärtjänsten fick jag arbeta på Svenska FN-förbundet, men den möjligheten finns inte längre, så när jag blir inkallad till repetitionsövning, kallas jag till civilförsvaret. Jag kommer då att vägra och hamnar väl sedan på någon halvöppen fångvårdsanstalt...

Hur är det för er radikalpacifister nu? Finner ni gehör för era tankar?

— Jag är en av de få som fortfarande är radikalpacifister. I början av 60-talet var vi ganska många, men de andra har nästan alla sugits upp av revolutionstankarna. Det är väldigt motigt just nu för ickevåldsidén.

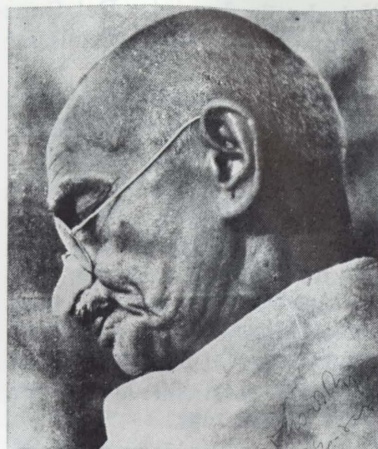
AGNE WINDMARK

Under den tid du var redaktör för Vegetarianen, förde du fram ickevåldsidén som ett fundament för livsföringen. Hur kom du in på de tankarna?

— Jag blev gripen av ickevåldsprincipen, när jag en gång läste Gandhis självbiografi "Mina experiment med sanningen" och därefter andra böcker av och om Gandhi. Denne indiske frihets- och rättfärdighetskämpe ledde ju framgångsrikt en hel nation i passivt och icke-militärt motstånd mot kolonialmakten England. Gandhi och hans anhängare var alltid villiga att offra sig själva för sin idé. En gång marscherade de mot havet för att ta tillbaka saltddammar som engelsmännen lagt beslag på — vapenlösa gick de fram i en grupp. Engelsmännen ropade halt och gjorde sig redo att skjuta. Indiernas bara vandrade vi-

GANDHI, som var en medkänslans mästare och en av världens ädlaste själar, predikade och praktiserade ahimsa (icke-våld: icke döda, icke skada). Han levde för ahimsa-principen och offrade slutligen sitt liv för den. För honom betydde medkänsla att tjäna alla svaga och hjälplösa, både människor och djur. Det innebar ickevåld, kärlek, i förhållande till dem som saknar förmåga att själva förbättra sina livsvillkor.

Gandhi trodde på universellt brödraskap — inte bara alla människors utan alla levande varelsers brödraskap. Han sa: »Det var en stark längtan efter lycka för andra som födde ahimsa-tanken. Den vise som var en personifikation av medkänsla, fann lycka och tillfredsstäl-

velse i att avstå från egen bekvämlighet och slutade att för nöjes skull döda de stumma varelserna i sin närhet.»

Kan det inte vara en överspändhet i ett extremt ickevåldshandlande?

— Jo, man måste ju också använda sitt sunda förnuft.

Vad kan vi göra för ickevåldsidén, anser du?

— Det viktigaste är väl att vi tänker igenom det hela, och även studerar andlig vetenskap i olika former, så att vi får förståelse för att jordklotet är avsett att bli ett riktigt människorike men att mänskligheten för närvarande genom det stegrade våldet går igenom en kris, ett slags elddop — med hotet om ett allt förödande tredje världskrig hängande över sig. Ur denna kris måste det komma en vidgad övertygelse att man snarast måste acceptera ickevåldsprincipen, som är lika med allkärlekslagen, för att mänskligheten skall kunna gå mot en ljusnande framtid.

Under tiden, medan vi väntar på att mänsklighetens ledare skall lyssna till ickevåldets talesmän, kan vi ju försöka att så mycket som möjligt göra väl mot våra närmaste, mot familjemedlemmarna, grannarna, arbetskamraterna osv. och inte utsätta dem för vårt våld genom aggressiva tankar och handlingar. Vi kan också vara vänliga mot oss själva genom att t. ex. försöka leva hälsosamt och vegetariskt, och det är ingen uppoffring, ty rätt sammansatt vegetarisk kost är god och närande, långt bättre än den vanliga "humanskosten".

GÖRAN FLODMAN

Står svenska freds- och skiljedomsföreningen för ickevåldsidén?

— De flesta av våra medlemmar vill väl säga att vi är för ickevåldsliga kampformer men att vi ändå inte kan sätta oss till doms över de människor i u-länder som i en desperat social situation griper till vapen.

I Vietnam har det varit 25 år av krig för social rättvisa och nationellt oberoende, men det kan hända att 25 års ickevåldskamp hade haft större effekt. Vi tror att ickevåld kan vara inte bara moraliskt riktigt utan även ett effektivare sätt att uppnå politiska mål.

Vad är Svenska freds- och skiljedomsföreningens syfte?

— Vi verkar mot det militära systemet. Icke-våldsprincipen är då naturligtvis ledande för vårt tänkande.

Är ni för total svensk avrustning?

— Ja, vi är för avrustning i vårt land — även om inga andra länder avrustar.

Per Anders Fogelström, som är ordförande i Svenska freds- och skiljedomsföreningen, och Roland Morell presenterade ju 1958 i boken "I stället för atombomb" ett alternativ till militärt försvar av Sverige: vi skulle ställa hela vårt försvar i FN:s tjänst för att användas till u-ländernas väl och i övrigt vid katastrofsituationer (naturkatastrofer, krig etc.) var som helst i världen. Vi skulle bli "Ambulansen Sverige", och denna vår humanitära verksamhet skulle ge oss sådan good-will att inget land kunde angripa oss.

— De tankarna har i år återigen tagits upp inom föreningen. Ett av alternativen till ett militärt försvar är upprättandet av ett ickevåldsligt civilmotstånd. En organisation för detta motstånd skulle byggas upp i fredstid och göras effektiv. En tänkbar angripare skulle förstå att en ockupation skulle kosta mycket, innan han fick nytta av vårt land, och detta skulle verka avskräckande.

Hur skulle civilmotståndet utformas?

— Man kan ordna strejker, ohör-samhetskampanjer och överhuvud taget trassla till det för dem utan att använda våld.

Men om en främmande makt tar hand om våra massmedia, kan den väl genom intensiv och skicklig propaganda ganska snabbt "hjärntvätta" befolkningen och bryta ned den

psykologiska grunden för civilmotståndet...

— Det är naturligtvis en svårighet. Men ickevåldsmotståndet förutsätter mycket ingående förberedelser och stor enighet. Alla måste precis veta vad det gäller och vad de skall göra, om en ockupation inträffar. Man måste bl. a. göra det svårt för de främmande att upprätta en effektiv quislingregering. Man får också förbereda en effektiv propagandaapparat utomlands, så att inte en ockupation kan företas i tysthet, så som när Estland, Lettland och Litauen togs av Sovjet.

Ett civilmotstånd kan sedan kombineras med en massiv katastrof- och u-hjälp i enlighet med Fogelströms och Morells förslag. Vi kan vinna respekt för vår avrustning endast om det görs klart att det inte är av krassa ekonomiska skäl som vi avskaffat militären, utan att vi i stället använder våra resurser till internationell humanitär verksamhet.

När "I stället för atombomb" kom ut, var ju fredsvännerna rädda för en svensk upprustning med kärnvapen. Men motståndarna till kärnvapen i Sverige tycks ju ha avgått med segern...

— 1961 beslöts i realiteten att det inte skulle bli något svenskt atomvapen. Några år senare fastställdes detta mera formellt, och sen dess har frågan knappast diskuterats. Man har ansett saken vara klar: det

blir inget svenskt atomvapen. Men med säkerhet kommer frågan åter att aktualiseras i och med att det blir allt lättare att framställa små, taktiska atomvapen.

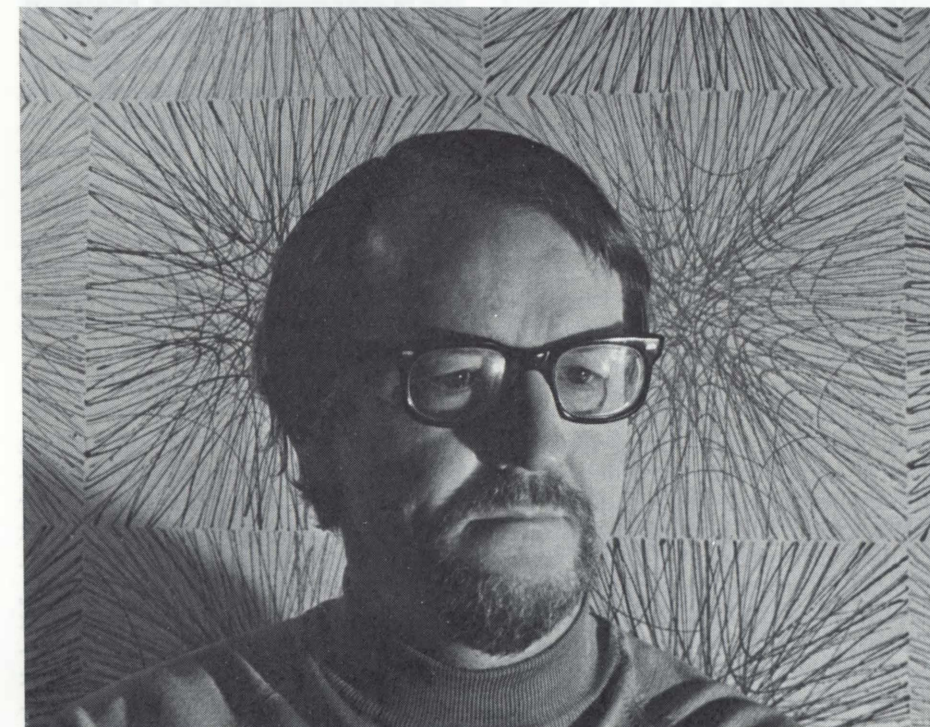
Frågan om det svenska försvaret gäller dock inte bara atomvapen. Vi är skeptiska till idén att humanisera kriget som Alva Myrdal arbetar mycket för. Det är i och för sig inget fel, men man får inte nöja sig med detta. Man kan ju förstöra människor och städer även med mindre effektiva, konventionella vapen.

Vad kan en svensk göra för ickevåldsidén?

— Vi kan försöka få Sverige att avrusta och därmed fungera som ett föredöme för andra länder. Sverige har, genom sin neutralitet, tror jag ett bättre utgångsläge för avrustning än de flesta andra länder av betydelse. En svensk avrustning skulle få en rätt stor effekt på det allmänna resonerandet kring frågan krig—fred. En avrustad värld är ju det enda rimliga, men någon måste börja.

Finns det något gensvar i vårt land för idén om avrustning?

— 73 procent av svenska folket anser att vi skall försvara oss militärt vid ett anfall, som är kombinerat med hot om atomvapen. Den siffran har varit ganska konstant under många år och visar ingen tendens att gå ned. (Flera svarar ju "vet inte".) Vad man kan göra är

GÖRAN FLODMAN

ju att arbeta för att procenten skall sjunka från 73 till under 50 procent.

Kan man bland de mer inflytelserika personerna i landet finna någon som anser att Sverige skall avrusta?

— Det finns en liten grupp i riksdagen, som tillhör vår förening. Den som framför allt fört fram våra åsikter i riksdagen är Maj-Britt Theorin.

Hur många medlemmar har Svenska freds- och skiljedomsföreningen?

— C:a 4.000.

ERLING JOHANNESSON

Ni buddhister är ju emot våld. Vilket stöd för den inställningen finner ni i er religion?

— Själv var jag en gång stamanställd sjukvårdare och gjorde bl. a. FN-tjänst i Gaza. Sedan sökte jag och fick vapenfri tjänst, och jag återopade då den första regeln inom buddhismen, enligt vilken man inte skall döda eller skada någon levande varelse. Den regeln följs ju av alla riktiga buddhister, och jag tycker den är motivering nog för att vägra delta i krig och förberedelser för krig. Men sedan finns ju också karmaläran inom buddhismen. Karma är som bekant en lag om orsak och återverkan på det moraliska området: om man t. ex. gör sig skyldig till våld mot annan varelse, får man igen det senare i detta liv eller i ett kommande.

Men framför allt är det så att buddhismen är genomsyrad av medkänsla med allt levande. Det gör att en verklig buddhist inte kan annat än bekänna sig till ickevåldsidén.

Buddha sa: "Vad ni inte vill att andra skall göra er, det bör ni inte heller göra mot dem." Uttalandet har kritiserats av antibuddhister här i landet. De anser att formuleringen är "negativ och passiv". Ifråga om ickevåld — ahimsa — tycks dock Buddhas uppmaning för över 2500 år sedan ännu vara den bästa. Buddhisterna har inte heller fört något krig i religionens namn eller för dess utbredning.

Men i Vietnam är ju buddhister många. Ändå har landet haft krig under mycket lång tid. Hur förklarar du det?

— I vårt land är ju antalet kristna mycket stort, officiellt tror jag det anges 97 procent eller därom-

kring, men långtifrån alla dessa är ju kristna i verklig mening. Och samma gäller om buddhisterna i Vietnam: buddhismen har sekulariserats mycket. I det landet har det nu också varit krig oupphörligt i 25—30 år, och den ständiga ofreden har naturligtvis påverkat människorna, skadat dem mentalt.

Hur ser du på kriget i Vietnam? Var står buddhisterna? Vad är deras mening om kriget?

— De vänder sig mot kriget och våldet. De har alltid velat få slut på kriget, velat att man skulle sluta offra pengar på vapen och i stället hjälpa dem som drabbats av kriget.

Står buddhisterna på någondera sidan i kriget?

— De är emot kommunismen, liksom alla människor som har någon känsla för religiösa värden. Kommunisterna verkar ju emot all religiositet. Att kommunismen numera räknas in bland religionerna minskar inte dess intolerans mot oliktankande. Jag tror inte att Vietnams buddhister helt står på Saigon-sidan, men jag har inte funnit något enda uttalande av buddhister som innebär gillande av den kommunistiska infiltrationen och angreppet från norr. I fråga om FNL är det en annan sak; FNL är inte så massivt kommunistiskt som många människor i vårt land tror, utan där finns ju vissa icke-kommunistiska inslag.

Men i Nordvietnam finns, såvitt jag förstår, inte mycket utrymme för buddhismen eller för någon annan form av religion. Därför har det också varit en stor flyktingström från norr till söder. Man vet också att det i kommunist-Kina, som är ett föredöme för Nordvietnam, ges ytterst liten plats för religion. Om detta upplyser buddhister som med risk för livet har flytt till Taiwan och Hong-Kong. I Taiwan däremot (med Asiens högsta levnadsstandard efter Japan) blomstrar buddhismen.

Hur tycker du man skall arbeta för ickevåldsidén?

— Jag tycker det är viktigt att människor som arbetar med ickevåldsmetoder, kan samarbeta över politiska och religiösa gränser. I det avseendet är den svenske fredsforskaren Bo Wirmark, som är kristen, ett föredöme. Han har etablerat samarbete med buddhisterna i Vietnam och bidragit till att svensk hjälp till krigets offer kunnat fördelas där med bistånd av buddhistiska organisationer.

ERLING JOHANNESSON

MAHAVIR var samtida med Buddha och grundare av jainismen.

Han predikade ahimsa — att icke döda — som kardinalprincipen för moraliskt handlande. Han förklarade:

1. "Detta är summan av visdomen: att inte döda någon-ting.

2. Betrakta varje levande väsen så som dig själv och skada ingen!

3. Man skall behärska sina sinnen och undvika det orätta, inte skada någon, varken med tankar, ord eller handlingar.

4. Den religiöse skall vandra sin väg utan att göra någon varelse illa.

Mahavirs sista predikan den sista dagen av hans jordiska liv innehöll orden "Var god mot allt levande!"

MAHABHARAT, Indiens stora epos, säger oss: "Precis som alla andra djurs fotspår försvinner i elefantens, så uppgår alla andra dygder i ahimsa."

NANAK, sikhismens grundare:

1. "Gör medkänsla till ditt tempel och ärlighet till din bönematta; och rättvisa må vara din heliga bok! Och må du bli en sann tillbedjare!

2. Betrakta den människa som helig vilken visar vänskap och sympati och gläder sig åt andras lycka!"

HISNANDE UPPLEVELSER

med Olle Jönsson

Det finns människor som vägrar tro på utomnormala, parapsykologiska fenomen (vilka raserar den materialistiska, naturvetenskapliga världsbilden, om de är verklighet).

Några tvivlar, fastän de gjort vissa egna undersökningar.

En person som inte tvivlar är f. läroverksadjunkten Birger Qvarnström, författare till boken "Parapsykologi".

Han har bl.a. sett Olle Jönsson få bord att "dansa".

Av BIRGER QVARNSTRÖM

Nya tankar har alltid svårt att vinna resonans och slå igenom på det vetenskapliga planet. I hundra år betraktades hypnos och suggestion som utslag av humbug, fantasi och vidskepelse, fast de hypnotiska fenomenen var lätta att konstatera och svåra operationer framgångsrikt utfördes under hypnos. Camille Flammarion har i sin bok Det okända berättat en rolig episod om vad som hände i Franska Vetenskapsakademien den 11 mars 1878, då Edisons fonograf skulle demonstreras för det lärda sällskapet. En äldre ledamot av Akademien kastade sig över Edisons ombud, grep honom i kragen och röt: "Usling, vi låter inte lura oss av buktalare." Samme ståndaktige man förklarade vid en sammankomst sex månader senare att han vidhöll sin mening att det var fråga om buktaleri med den motiveringen att "en simpel metall" inte skulle kunna ersätta den mänskliga rösten.

Denna vanetänkandets makt över sinnen och sunda förnuftet har jag dragit mig till minnes mer än en gång då jag kommit att tänka på de telekinetiska fenomen som jag upplevt i den nu återigen aktuella Olle Jönssons sällskap. Om Olle Jönsson visat andra iakttagare fullt övertygande prov på telekinesi, vet jag inte med absolut säkerhet, men mig har han övertygat.

Första gången fick förloppet en anmärkningsvärt dramatisk form. Vi satt, tre till antalet, kring ett mas-sivt salongsbord med fingerspetsarna vilande på bordet. Stilla musik ljud från ett angränsande rum och fullt dagsljus rådde. Vi behövde inte vänta länge. Plötsligt vacklade bordet till. Strax därpå visade det den egendomligaste aktivitet. Det höjde sig upp i luften och dunkade med benen mot golvet på ett istadigt, nästan skrämmande sätt. Krumsprången blev allt högre, så att vi måste springa upp från våra platser, samtidigt som vi försökte bevara kontakten med bordskivan. Bordet började nu dansa runt i rummet på ett för oss själva och även för inredningen riskabelt sätt. Det hoppade rakt upp i luften med riktning mot en bokhylla och mot fönstren, gott och väl två meter, med egendomligt kraftiga ansatser. Vi måste dra oss tillbaka. I bordskivan kändes vibrationer som av en kraftig motor. Det är det bästa uttryck jag kan välja. Då vi drog oss tillbaka, ebbade kraften ut. Efter några avslutande piruetter blev bordet stående i ett hörn av rummet. Värddinnan, som låg sjuk ett par rum längre bort i lägenheten, ropade: "Vad gör ni, slår ni sönder möblerna!"

Ett något lugnare förlopp fick ett annat av Olle Jönssons försök, som jag på 1940-talet bevittnade i Varberg. Fem personer var närvarande. Jag anmodades att på ett litet lågt bord placera ett föremål, vilket som helst i rummet, och valde en ebonitask av en kaffekopps storlek, en helt vanlig, alldeles tom ask. O. J. ställde sig vid bordet, höll ut händerna på ungefär en halv meters avstånd från den runda bordskivan och drog dem halvcirkelformigt mot sig. Asken gjorde ett plötsligt språng framåt över den blanka bordskivan och stannade sedan onaturligt hastigt, liksom fastnitad. Då handrörelsen

fortsatte, gjorde asken ett nytt språng och hamnade på golvet, efter att ha beskrivit en båge, ungefär två meter från bordet. Jag tog upp den och tittade noga på den. Ingen teori om magneter, osynliga trådar o.dyl. duger som förklaring av fenomenet. Om rycket i en tråd hejdat asken, hade den inte kunnat stanna som den gjorde utan måste ha höjt sig något från bordytan. Jag vill eftertryckligt fastslå att O. J. inte hade något som helst tillfälle att manipulera asken på något sätt. Han vidrörde den inte ens.

Såsom eventuellt bidragande förklaring av de nu relaterade fallen skall ett par notiser bifogas. Då det gäller det första fallet, har jag småningom fått ett intryck av att värden i huset, där försöket ägde rum, hade en viss andel i förloppet. Han var en man av utpräglad nervös läggning, och jag minns att O. J. uttryckligen nämnde hans överskott på "nervenergi". Det är ingen hemlighet att den förenade energiströmmen från två eller flera individer är av betydelse vid sådana experiment som de nämnda.

Vid fallet nummer två är det också möjligt att något liknande varit med i spelet. Närvarande vid seansen var en yngling som O. J. med hypnos botat för synnerligen besvärande stamning. Före seansens början sövdes han av O. J. och tillfrågades om han ville hjälpa till att med sin "kraft" flytta asken på bordet, vilken fråga besvarades jakande. För att parera en möjlig invändning bör

Forts på sid 26

INTERVJU MED RHINE

Den moderna, experimentella parapsykologin föddes i makarna Joseph B. och Louisa E. Rhines laboratorium. De har gett studiet av det "övernaturliga" en vetenskaplig status — framför allt genom sina noggranna kortgissningsexperiment, där klärvoajans, telepati och prekognition undersökts. Professor Rhine har för Sökaren gjort en översikt av vad psi-forskningen hittills har kommit fram till. Han förutser förändringar av mycket genomgripande slag i vår människouppfattning.

Vad är parapsykologisk forskning för något, professor Rhine?

— Det är studiet av psi, alltså av psykiska eller parapsykiska företeelser. Det finns två huvudtyper av psi-fenomen, nämligen extrasensorisk perception (ESP) alltså varseblivning utan bruk av sinnesorganen, och psykokinesi (PK) dvs. psykisk påverkan på materiella föremål, eller mind-over-matter. Av ESP finns tre olika former: klärvoajans, telepati samt prekognition, dvs. förutvetande om framtida händelser. PK kan påverka levande materia eller död materia, och den senare kan vara stillastående eller i rörelse.

Har man kunnat vetenskapligt visa att dessa fenomen finns?

— Vi har säker experimentell bevisning för PK-effekt på föremål i rörelse, såsom tärningar, klot, skivor, elektroner etc. Den bevisningen är den mest övertygande inom hela psi-forskningen. De allra starkaste bevisen har vi fått i vissa experiment med tärningar, där endast en mind-over-matter-princip kan ha orsakat de signifikanta avvikelser från slumpen som så ofta har bekräftats av olika forskare. (Se Louisa E. Rhine, Mind over matter!)

Därnäst i fråga om styrka anser jag kommer bevisen för förutvetande, eller ESP om framtida händelser. Vid mycket noga kontrollerade experiment har försökspersoner fått gissa på den kommande ordningsföljden hos symboler, där ordningen bestämts genom slumpen vid ett senare datum — kanske ett år senare. Denna prekognitiva förmåga är säkert konstaterad, hur svår den än är att förklara.

Klärvoajans, eller ESP av före-

mål utanför sinnenas räckvidd, har blivit väl bekräftad, i synnerhet vid kortgissningsexperiment. Vid en del sådana experiment har avståndets storlek omöjliggjort sinneskontakt, i andra fall har föremålen varit inneslutna i ogenomskinliga behållare eller på annat sätt dolda. Det var denna form av psi som först bekräftades vid fullgoda vetenskapliga försök, och den har också blivit mest uppmärksammas av alla ESP-former.

Telepati, dvs. ESP av en annan persons psyke, har hittills visat sig svårt att på ett avgörande sätt bevisa. Man kan inte vara säker på att inte klärvoajans är förklaringen till försöksresultaten. Prekognition kan, liksom även PK, komma med och störa försöken att bevisa telepati. Men det är väl bekräftat att tankar kan uppfattas genom ESP utan att sändaren lämnar några yttre spår av dem. Det fordras dock mer avgörande försök för att man skall kunna bestämma om det verkligen är fråga om en överföring av tankar från medvetande till medvetande och inte från medvetande till hjärna. Kanske kan man längre fram konstruera tester som kan ge säkrare besked om huruvida icke-fysisk tankeöverföring från medvetande till medvetande kan förekomma.

PK-påverkan på levande materia har bäst visats i prov med växter och djur. Ännu finns för detta slag av PK inget material tillräckligt för säkra slutsatser, och det beror delvis på att detta slag av forskning är yngre och att de kontrollarrangemang som fordras är mer komplicerade. De bästa demonstrationer av PK på levande materia som har gjorts, är nog återuppväckande av

små bedövade djur.

Den form av psi som är svårast att bevisa, är sannolikt PK-effekt på stillastående, icke levande föremål, t. ex. att på mental väg få en tavla att falla ned från väggen. Fastän sådana spontant inträffade händelser då och då har rapporterats, har de, sedan det ojämförbara mediet D. D. Homes dagar på 1800-talet, sällan iakttagits i parapsykologiska laboratorier. Men det finns i nutiden intressanta rapporter om PK-effekt på statiska föremål, t. ex. fall av "tankefotografering", dvs. mentala intryck på fotografisk plåt, förändring av temperaturen genom PK, påverkan på elektromagnetisk apparatur samt mekanisk inverkan på metallföremål, vilket också har fotograferats. Inte någon av dessa demonstrationer har utförts under betryggande vetenskaplig kontroll, och resultaten har inte bekräftats av skilda forskare på samma sätt som t. ex. prekognition och PK-effekt på föremål i rörelse. Men det förefaller som om vi inte skulle ha långt kvar till sådana bekräftande experiment.

Vad innebär de parapsykologiska upptäckterna för oss människor?

— Framför allt, tror jag, får vi nu en bättre grund för förståelse av människan, hennes liv och beteende. Det finns nu starka experimentella bevis för att vanliga människor med sitt medvetande kan åstadkomma sådant som en gång troddes vara något övernaturligt. Tankarna kan nå bortom de gränser i rummet och tiden som vår kropp och dess sinnen ställer upp. Detta betydelsefulla faktum minskas inte av att vi ännu inte förstår hur detta slag av kommunikation går till och inte heller av att psi-effekterna hittills

varit svaga och osäkra. Ännu har vi inte kunnat fastställa gränserna för psi-förmågan.

Det viktiga är att vi nu måste uppfatta livet som något oändligt mycket mer komplext än vi förut har gjort. Annars kan vi inte förstå dessa psi-händelser, som inte svarar mot kriterierna på fysiska krafter, utan måste studeras för sin egen skull, under iakttagande av deras speciella egenskaper och principer. Psi-fenomenen visar att universum inte längre kan uppfattas som något uteslutande fysiskt. Naturens processer är mer än bara fysiska. Det finns processer som växelverkar med det fysiska systemet och har säregna, utmärkande egenskaper.

Så för att psi-fenomenen skall kunna förklaras som en del av livet, måste människan såväl som universum betraktas som något helt annat än man förut har trott. De psykologiska vetenskaperna kommer att påverkas djupgående, när de upptäckter som psi-forskningen har gjort, långsamt blir kända och accepterade. Parapsykologin har genom objektiva, experimentella metoder bevisat medvetandets faktiska existens. Något annat vetenskapligt bevis för medvetandets verklighet har inte kunnat läggas fram. Därför är psykologin numera tack vare sitt styvbarn parapsykologin, en självständig vetenskap med eget berättigande, och den behöver inte längre lita uteslutande till fysiska principer för sina förklaringar och teorier. Detta är svaret på behaviorismen.

Vad gör det nu för skillnad att psi-forskningen påvisat medvetandet och dess funktion i en individs normala liv? Den viktigaste skillnaden tror jag ligger däri att medvetandet genom sin psi-förmåga befunnits utöva påverkan på både den fysiska organismen och dess omgivning. Vi kan nu bättre förstå äldre tiders hittills obekräftade övertygelser, som uppnåts intuitivt i skilda kulturer, t. ex. att människan äger en fri vilja. Som följd av bevisen för psi har doktrinen om människans fria vilja och dess betydelse för vårt handlande fått ett avgörande stöd. Den experimentella parapsykologin har visat att den parapsykiska funktionen överskrider de barriärer som har ansetts stödja materialismen och behaviorismen.

Men det kommer att dröja innan sådana förändringar, som jag antyder, bryter igenom, i synnerhet om stödet och erkännandet av parapsy-

J. B. RHINE

kologin fortsätter att vara så begränsade som nu. Men knappast något betydelsefullt mänskligt kulturområde kommer att undgå att revolutionärt påverkas av att psi-fenomenen accepteras. Varje system som vilar på en teori om människan, måste bli djupt påverkat av den radikala förändring i människoupfattningen som måste följa av att parapsykisk kommunikation accepteras.

Parapsykologins upptäckter kommer att få stor inverkan på religionen, eftersom alla teologiska system antar, ja fullständigt litar till, principen om psi-kommunikation. Medicinen kommer att påverkas av den nya uppfattning av den levande organismen — vad liv är, vad sjukdom är — som troligen växer fram,

ja redan håller på att träda i dagen. Uppfostran och etik måste, liksom konsten, anpassa sig till den nya personlighetssyn som måste komma. Jag tvivlar inte på att denna "andliga revolution" kommer att synas fantastisk för dem som inte från dag till dag, från år till år, iakttagit hur parapsykologin gör oss bekanta med en ny kraft, en mental kraft. Verkningarna av denna kraft, som kan mätas, är ibland mycket slående, men för det mesta måste vi, på grund av brister i våra kunskaper, nöja oss med fragment och, liksom andra vetenskaper, falla tillbaka på statistiska metoder, elektroniska apparater och datorer.

Finns det några bevis för eller in-

Forts på sid 21

RAPPORT

FRÅN PARAPSYKOLOGISK KONGRESS

Vår medarbetare med.lic. Nils-Olof Jacobson var i september och oktober i Förenta staterna för att göra iakttagelser inom sina gebit psykiatri och parapsykologin — bl. a. var han en intresserad deltagare i en kongress för psi-forskare, vilken bjöd på en hel del anmärkningsvärt (som kanske skulle ha omtumlat våra intervjuoffer från nr 8, Ekblom, Strandberg och Delblanc ...).

Av NILS-OLOF JACOBSON

Parapsychological Association, den internationella sammanslutningen av forskare inom parapsykologin, hade sitt sextonde årliga möte i Charlottesville, Virginia, USA, den 6—8 september. Vård var institutionen för parapsykologi, som leds av professor Ian Stevenson, känd reinkarnationsforskare. För första gången hade i år också intresserade studenter vid universitetet möjlighet att delta utan föregående anmälan, och intresset var mycket stort. Fyra svenskar hade faktiskt hittat dit — mer än från något annat europeiskt land.

Programmet var späckat med föredrag, symposier och presentationer av pågående forskningsprojekt. Här bara några glimtar:

För några år sedan dog i USA en man som hade testamenterat en anse- nlig summa pengar till forskning om den mänskliga själens existens och överlevnad av döden. Pengarna gick först till en neurologisk klinik, där man dock frankt förklarade att man inte hade något intresse för sjä- len. Beslutet att ge neurologerna pengarna överklagades, och efter en långdragen process genom flera in- stanser gick donationen slutligen till ASPR, det amerikanska sällskapet för psykisk forskning. Man använ- der donationen främst till forsk- ning kring ut-ur-kroppen-upplevel- ser (även kallade separationer eller astral projektion) och ett symposium ägnades detta. Tidigare trodde man att dessa upplevelser knappast skul- le kunna undersökas experimentellt, främst därför att det finns så få människor som kan åstadkomma dem viljemässigt. Nu har man dock

funnit flera som säger sig ha denna förmåga och som är villiga att med- verka i experiment. Karlis Osis och William Roll leder denna forskning i New York resp. Durham. Försöks- personen (fp) i laboratoriet kopplas till instrument som registrerar EEG, hjärtverksamhet, andning m.m. Han får till uppgift att gå ut ur kroppen och "bege sig" till en viss lokal, där man ska försöka registrera hans när- varo. Det kan göras med fysiska mätinstrument, och där kan finnas medier som försöker uppfatta hans närvaro klärvoajant. Djur kan ock- så användas. En kattunge som till- hörde en fp placerades i en bur, och man registrerade dess rörelser i bu- ren. Man fann faktiskt att kattung- en var mycket lugnare under de pe- rioder som "husse" rapporterade att han hade projicerat sig till buren. Givetvis visste den som övervakade katten inte vid vilka tidpunkter som projektionen försöktes.

Slutligen kan mål-lokalen förse- med anordningar som fp ska försö- ka uppfatta, när han kommer dit. Det kan vara en komplicerad, lång- samt roterande låda, som är förse- dd med titthål på sidorna. Inuti finns olika teckningar och mönster. Om nu fp "kommer in" från ett visst håll, så väntar man sig att han ska beskriva den teckning som just då visas åt det hållet. Om han däremot uppfattar teckningarna klärvoajant, så skulle inte teckningarnas läge i rummet spela någon roll. Detta ar- bete pågår, och försöksanordningar- na utvecklas vidare. Resultaten hit- tills tyder dock på att fp verkligen "finns där" och inte bara uppfattar situationen i mål-lokalen klärvoa-

jant eller telepatiskt.

De senaste årens möten har do- minerats av rapporter om labora- toriearbete med fp utan särskild be- gåvning för ESP (extra-sensorisk perception, utomsinnlig varsebliv- ning). Man gör försök med grup- per av fp under olika betingelser och får vanligen fram små effekter som bara kan mätas med statistiska meto- der. Åtskilliga parapsykologer skulle hellre vilja arbeta med fp som kan åstadkomma mer dramatiska effek- ter, där ingen statistik behövs för att säga att detta är paranormalt. De senaste åren har några sådana me- dier kommit i rampljuset, och rap- porterna om dem tilldrog sig det kanske största intresset i Charlot- tesville.

I Sovjetunionen finns Nina Ku- lagina i Leningrad, som tydligen har förmågan att viljemässigt åstadkom- ma psykikinesi (PK) dvs. flytta fasta föremål på paranormalt sätt. Hon har undersökts av flera väster- ländska forskare, och man tycks nu vara eniga om att fenomenen är ge- nuina och inte bluff. En film om Kulagina visades vid ett laborato- rium i New York. Den sågs av en ung kvinna, laboratorieassistent, som tänkte att "kan hon göra det, så kan väl jag också", varefter hon gick hem och försökte. Efter åtskil- liga månaders daglig träning fick hon faktiskt också föremål att röra sig — det första var en liten glas- flaska. Charles Honorton berättade om sina egna iakttagelser av henne (hon var själv närvarande vid mö- tet) och man hade också kunnat fil- ma försöken. Hon har dock numera slutat med dessa försök — de tog

alltför mycket tid och kraft, och hon stod inte ut med att ständigt vara misstänkt för fusk, vilket tycks vara det framgångsrika mediets lott. Vil- jemässigt PK tycks genomgående kräva en stor kraftansträngning från fp, som ofta är helt uttröttad efter försöken. Ibland försöker de länge utan framgång, och när de till slut säger att "nu orkar jag inte längre, nu slutar vi" — då frigörs energin och föremålen skuttar iväg.

Det mest omskrivna mediet i USA just nu är nog Uri Geller, en 26- årig israel. Han uppträder offent- ligt och i TV (mot god betalning) och åstadkommer de mest förbluf- fande till synes paranormala hän- delser. Han håller en vanlig sked eller gaffel i handen, och efter en stund böjer sig gaffeln som om den vore på väg att smälta. Ibland fort- sätter den att böja sig en stund efter att han lagt den ifrån sig. Han får klockor att stanna och starta igen genom att titta på dem. (Uri Geller är föremål för en stor artikel i nr 5 av P s y c h i c, där redaktören säger sig vara helt övertygad om hans för- måga, efter att på nära håll ha kun- nat filma hur en gaffel böjer sig i Gellers hand.)

Uri Geller har medverkat i kon- trollerade experiment vid Stanford Research Institute i Californien un- der ledning av fysikerna Russel Targ och Harold Puthoff. Han tycks vara ett ovanligt mångsidigt medium. I de senaste försöken har han suttit helt isolerad från yttervärlden i ett ljud- isolerat rum utan fönster, också elektriskt avskärmat. Försöksleda- ren utanför har på måfå tagit ut bö- ker från bokhyllorna och gjort enk- la teckningar med ledning av den sida han råkat slå upp. Uri har i sin isolerade kammare gjort teckningar av de intryck han fått, ofta nog med förbluffande överensstämmelser.

I ett annat försök placerades tio likadana aluminiumburkar (sådana som 24×36 filmrullar levereras i) i en rad med locken av. En assistent som annars inte hade något med för- söken att göra placerade ett föremål i en av burkarna och satte lock på samtliga. Hon lämnade sedan för- sökslokalen. Försöksledarna kom in med Geller, som rörde handen över burkarna eller bara tittade på dem, och pekade ut en efter en av de tom- ma. När två eller tre återstod, pe- kade han ut den fyllda burken, utan att någon gång vidröra burkarna. Han gissade på detta sätt tio gånger, varje gång rätt.

Under kontrollerade förhållanden har han också kunnat påverka elekt-

romagnetiska mätinstrument. En magnetometer, som hade ett maxi- malt utslag av 0,3 gauss, gav fullt utslag när Geller rörde sina tomma händer (utan något metallföremål!) ett stycke från instrumentet.

(Liknande försök har gjorts med konstnären Ingo Swann, som ock- så tycks vara ett ovanligt mångsi- digt medium. Han har varit fp i pro- jektionsexperimenten och har vid Stanford kunnat påverka registre- ringen från en magnetometer, som är inbyggd i ett betongfundament åtskilliga meter från honom, och ock- så kunnat göra en principiellt riktig teckning av instrumentets inre.)

I New York har man tagit Kirlian- fotografier av Uri Gellers finger, medan han försökte telepatiskt upp- fatta bokstäver som "sändes" från ett annat rum. (Kirlianfotografier tas genom att i mörker placera ett föremål, i det här fallet en finger- topp, på en film som under en se- kund eller kortare tid utsätts för ett högfrekvent, högsnått elektriskt fält.

Se t.ex. omslagsbilden till boken "På väg mot en världsbild?".) Normalt visas fingertoppen mörk, med eller utan synliga fingeravtryck, omgiven av en ljus utstrålning. På alla de åtta bilder som togs med Uri Geller vi- sade Kirlianbilden inuti fingerav- trycket en bokstav! Fyra bilder var "rätt" — bokstaven var den som "sändes", de andra fyra bilderna vi- sade "fel" bokstav. Stanley Kripp- ners rapport om detta väckte stort uppseende och åtskillig munterhet. Många föreföll ta hela rapporten som ett skämt — det var nästan för bra för att vara sant. Men kunde Ted Serios mentalt påverka vanli- ga fotografier, varför skulle inte Uri Geller kunna påverka Kirlianbilder?

Försöken med Uri Geller och Ingo Swann fortsätter vid Stanford. Det torde vara svårt för dem som vill förneka existensen av ESP och PK att förklara bort dessa spektakulära resultat. Troligen bidrog detta till att mötet avslutades i en mycket op- timistisk anda!

HEALING!

F. S. Lind
dipl. massör o. sjukgymnast
Klostergatan 31
Örebro

Ring för tidsbeställning
019/11 33 79. Välkomna!

FA DERES HOROSKOP

stillet og tilsendt for 35 svenske kr.
Send fødselsdato, klokkeslet og føde-
sted til

Peter Sørensen
Havrevej 12, DK-2700 Brønshøj,
Danmark

BUDDHISTISK LEKSTUGA FÖR VUXNA

motions- och kontaktgrupper för fy-
sisk och mental kondition. Lämpliga
för er, som är intresserade av medi-
tation. Avstressande och avspännande.

Upplysning: Anagarika Vajira
Box 10
132 01 SALT SJÖ-BOO
tel.: 715 61 09

SPIRITUALISTISK LITTERATUR

Begär vår boklista!

Bokförlaget Excelsior
Box 5314
102 46 Stockholm 5

UFO OCKULTISM ESP

Engelskspråkig litteratur.
700 titlar i lager varav 200 i pocket.
Rekvirera våra boklistor!
OBS! Ny lista USA — 1800 titlar.

EDISTA postorderbokhandel
Box 4003, 180 10 ENEBYBERG
Besök gärna vårt lager efter överens-
kommelse per tfn 08/758 62 50.

ROSENKREUZARNES VÄRLDSÅSKÄDNING

eller Mystisk Kristendomslära
av Max Heindel
belyser de kosmiska såväl som de per-
sonliga levnadslagarna.

Kr. 48:— plus porto
THE ROSICRUCIAN FELLOWSHIP
svenska sektionen
Box 40261, 103 44 Stockholm 40

VETENSKAPSMÄN DISKUTERAR UFO

Det finns personer, okunniga om vad UFO-gåtan innebär, som tror att "ufologin" är ett kvasivetenskapligt område, befolkat av enbart fantaster utan kritisk förmåga. Men i USA har man i den vetenskapliga världen i skilda sammanhang med allvar diskuterat UFOs. K. Gösta Rehn har läst en bok där flera forskare redovisat sina skilda meningar om de flygande tefaten.

Av K. GÖSTA REHN

Det mångtydiga UFO-problemet har uppmärksamats av USA:s största vetenskapliga samfund, American Association for the Advancement of Science, AAAS, och det är ju anmärkningsvärt. Det skedde vid årsmötet den 26 december 1969, då 15 professorer i anföranden eller genom inlämnade debattinlagor uttalade sin mening om de "flygande tefaten". De 15 var Robert Baker, data- och ingenjörsvetenskap; Frank Drake, astronom; L. Grinspoon, psykiater; Robert Hall, sociolog; Kenneth Hardy, meteorolog; William Hartmann, planetär astronom; J. Allen Hynek, astrofysiker; James McDonald, fysiker; Donald Menzel, astronom; Philip Morrison, fysiker; Thornton Page, astronom; Alan Persky, psykiater; Douglas Price-Williams, psykolog; Franklin Roach, astronom; Carl Sagan, astronom.

De professorliga bedömningarna har samlats i en bok, "UFO's — a scientific debate", som utgetts av Cornell University, Ithaca, 1972. Arbetet ser imponerande ut, men innehållet motsvarar ej högt ställda förväntningar hos "amatörufologer", som andaktsfullt blickat upp mot raden av lärda. Men det finns några godbitar här och där.

Page är en av de drivande krafterna bakom UFO-saken, en astronomiprofessor som övertygats om UFO:nas vetenskapliga betydelse. Tyvärr återges inte i boken hans artikel i American Journal of Physics (oktober 1969) där han säger att vetenskaparna genom att avfärda UFO-problemet har "styrkt den nya vänsterns åsikt att vetenskap är baserad mera på auktoritet än på observation och förnuft".

Professor Condon har beklagat att

ungdomar läser tefatsböcker, men Page menar tvärtom att UFO bör studeras vid skolor och universitet, ty det kan bl. a. verka stimulerande på intresset för naturvetenskap och introducera många vetenskapsgre- nar.

Hartmann, som i Condon-rapporten levererade ett förkrossande tekniskt-vetenskapligt bevis för att Paul Trent med fru såg och fotograferade ett typiskt, klassiskt tefat, tiger om detta nödtvungna erkännande i sitt bidrag. I stället spelar han ut den kända listan av misstolkningar av UFO-observationer samt fallen av skoj och överspändhet. "Hartmann är en ung påläggs- kalv, som inte har råd att vara pro- UFO", skrev professor Hynek i en recension av AAAS-mötet.

Hynek gömmer sig gärna under beteckningen "reporter", dvs. han vill inte riskera vetenskapliga kolle- gers misshag genom att dra fullkom- ligt berättigade slutsatser av sina erfarenheter och sin samling UFO- fakta. Att de erfarenheterna på ett strålande sätt bekräftar många av ufologernas teser är välkänt. Hynek befinner sig i alla händelser i första ledet av akademiska UFO-forskare. Han är den ende som citerar veten- skapsteoretiker såsom Goudge och Schroedinger. Den filosofiskt libera- la uppfattning av bevisfrågan som han har, stöder ufologernas syn — och den syn som jag hävdar i mina tre böcker.

Liksom i sin UFO-bok beskriver Hynek hur han klassificerar UFO- rapporter. Värderingen av olika fall leder fram till ett sällsamhets- och trovärdighetsdiagram — en stor insats. Hynek lutar åt det viktiga med- givandet att det finns UFO-rappor-

ter som representerar äkta, empiris- ka observationer, och han rättar till många missförstånd och vanföreställningar om UFO-vittnen och de- ras uppgifter.

McDonald är en kämpe i förgrun- den, vilken ställt sitt fackvetande som fysiker i UFO-sakens tjänst. Hans bidrag till AAAS-diskussion- en är det omfångsrikaste i hela bo- ken. Med talrika, explosiva fall illustrerar han sin övertygelse att varken Air Force eller Condon- gruppen har fört ett rent spel inför allmänheten, att vetenskaplig non- chalans av UFO-problemet är en skandalös försumlighet, att UFO:nas är verkliga rymdfarkoster av utom- jordiskt ursprung, vars besättningar övervakar jorden. Den som läst McDonalds stencilerade skrifter eller utdragen därför i mina bö- cker, finner i AAAS-bidraget samma schvungfulla stil, samma kunnande, samma dräpande argumentering, som förut överväldigat läsaren.

Menzel sände in en lång inlaga till AAAS-mötet. Bitvargen Menzel rider återigen på misstolkningarnas mångfald. Däri ger han oss en nyt- tig övning i att vederlägga hans ar- gument. Och i detta har vi fått hjälp av McDonalds beska kritik av Menzels slutsatser. Därför polemiserar också Menzel mot McDonald och drar upp ett antal fall. Ett ve- tenskapligt misstag som Menzel gör — i likhet med många andra tefats- antagonisterna — är att han försöker anpassa valda fakta till sin negativa teori, i stället för att låta alla fakta avgöra vilka slutsatser som skall dras. Han kastar obekymrat ut ty- piska detaljer i tefatsrapporterna.

Baker presenterar en tekniskt-ve- tenskaplig analys av en tefatsfilm

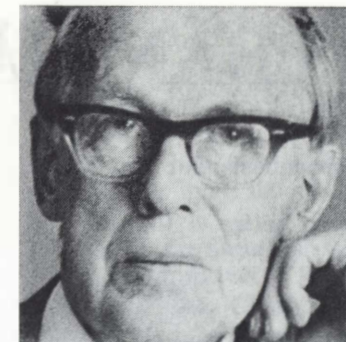
från Montana (fall 47 i Condonrap- porten). Han kan inte avgöra vad filmen visar (men om man hjälper upp analysens tekniska bevissvag- het med de två trovärdiga vittnenas otvetydiga beskrivningar av före- målen, så är det tydligt att det är två flygande tefat som finns på fil- men).

Hall är för tefaten, men hans bi- drag är ett svagt pratande om vitt- nen, trossatser etc. — vad som kan kallas psykologiskt allmängods. Han är sociolog, men djärv sociologisk analys ser man inte till. Han gör dock det värdefulla och förmodligen träffande påståendet att UFO-vitt- nen många gånger står sig bättre in- för utfrågare än många vittnen som framträder inför domstolen i en rättssal.

Sagan är en intelligent ung astro- nom, som alltid förstått att hålla sig framme i nyheterna. Huvudtemat i hans bidrag är ET-hypotesen, frågan om UFO:nas extraterrestriella, ut- omjordiska, ursprung. Sagan är mycket pessimistisk till möjligheten att tefaten kommer från rymden. Jorden skulle inte kunna besökas av rymdskepp från en supercivilisation mer än någon gång under tusentals år säger han. Men han förklarar att teoretisk fysik inte förbjuder inter- stellära rymdfärder från jorden. Han nämner med gillande idén med en interstellär ramjet, som skulle kunna använda material i rymden som bränsle. Men då skulle man vilja fråga Sagan: om detta anses möjligt för oss, hur mycket mer möjligt är det då inte att en civilisation, som är överlägsen oss, har klarat proble- met? Sagan anser att UFO:n av ut- omjordiskt ursprung är ytterst osannolika, men han understryker att det vore ett grovt misstag att sä- ga att interstellära resor är omöjliga. "Det finns inget bra empiriskt test som skulle kunna utesluta hypote- sen om utomjordiska UFO:n på be- sök."

Grinspoon och Persky väckte munterhet med sitt tal om symbo- ler i UFO-skådandet. I sömndruck- na tillstånd ("hypnagogic") kan det hända att infantila sexualsymboler dyker upp. Vad snälla fru Johans- son tyckte sig se, ett avlångt före- mål, var inte ett moderskepp utan en penis, projicerad från hennes in- re. Och vad duktige herr Svensson skådat, var ett symboliskt kvinno- bröst, inte ett flygande tefat. Boken innehåller fem sidor av detta verk- lighetsfrämmande nonsens, en tarv- ligt grov karikatyr av Freuds läror.

De båda psykiatrerna generalise-

K. GÖSTA REHN
artikelns författare
har skrivit tre uppmärksamma-
de böcker om UFOs; den senas-
te, »Tefaten är här!» (Zinder-
mans) kom förra året.

J. ALLEN HYNEK
astronom
i första ledet bland akademiska
UFO-forskare; författare till bo-
ken »The UFO Experience —
a scientific inquiry».

rar vilt med det undermedvetnas mekanismer, som sätter igång men- tala störningar, vilka i sin tur för- vränger UFO-observationer. Psyko- ser, neuroser, schizofreni, paranoia är på tapeten. Dessa tillstånd sägs orsaka de illusioner, vanföreställ- ningar och hallucinationer som de flygande tefaten består av. Grin- spoon och Persky påstår att UFO- observatören först söker magiska förklaringar till sin upplevelse, men mot detta står t.ex. Hyneks och McDonalds erfarenhet att ett vittne först famlar efter all dagliga ana- logier för sin oväntade synbild av det främmande föremålet.

En av talarna i symposiet påpeka- de att starka magnetfält i närheten av en persons hjärna kan orsaka hallucinationer. Men om detta tar Grinspoon och Persky ingen notis — och inte heller om den starka psykiska påverkan som kan komma från tefatets strålningar och ge upp- hov till egendomliga upplevelser i samband med äkta tefats-observa- tioner.

*

För att nu glida bort från AAAS- symposiet skulle jag vilja rikta upp- märksamheten på John Keels och Jacques Vallées nya och fördjupa- de syn på UFO-problemet. Enligt dem är UFO:nas och dvärgpiloterna framkallade av samma mystiska krafter som förr lurade folk att se och tro på andar, änglar, älvor, reli- giösa skepnader, tomtar och troll. Beskrivningarna av de företeelserna har likheter med rapporter om de pysslingar, som hör till de flygande tefaten. Själva UFO-fenomenet är utslag av magi enligt det nya synsät- tet. Detta tvingar oss att beakta okända områden i vårt själsliv och i kosmos. Keel och Vallée förnekar ej tefatens realitet, men de är ka- mouflerade tricks, som missleder

folk. Men samtidigt är Vallée öppen för ET-hypotesen.

Sagan, som finner ET-hypotesen föga sannolik, efterlyser andra teo- rier: "Resande i tiden? Eller besö- kare från en annan dimension? Eller änglaglorior? Eller skepnader från andevärlden, från jordens mitt eller häxornas land? Det finns mycket att tänka på. Förebådanden av gudom- lig vrede? Om vi bara kunde tolka dem rätt! Eller profetier från Bhaga- vad Gita som slår in! Min fråga är, hur kan dessa möjligheter motbevi- sas? Vad är det kritiska testet för att bevisa att UFO:nas inte är ängla- glorior?" — Ironi, men Sagan ställer här den berättigade frågan: Varför just utomjordiska farkoster med va- relser som övervakar oss? Det kan finnas andra hypoteser.

Keels och Vallées teorier går ej att motbevisa eller bevisa. Dessa forskare är utpräglat intellektuella, f.d. skeptiker, som funnit den van- liga ET-hypotesen ohållbar. Få har som de lagt ned så mycket intimt, direkt arbete på UFO-problemet. Ingen av AAAS-konferensens delta- gare har motsvarande kvalifikatio- ner — utom Hynek, McDonald och Sagan. Det är därför jag respekterar Keels och Vallées arbeten. De ligger på ett högt plan. Deras idéer är en blandning av metafysik, mysticism och semi-ockultism, som ej får för- växlas med vissa hippie-kretsars vulgära sektarism, och de är berätti- gade att tas på allvar i det veten- skapliga teoretiserandet kring UFO- gåtan. De har tagit fasta på en mängd udda och obskyra fall — ka- mouflager, vilseledande beteenden, likheter med folklorens väsen. Deras teorier kan innebära en komplette- rande, andra lösning av UFO-pro- blemet. Den etablerade vetenska- pens negativa "lösning" är i alla händelser stendöd.

SAGAN OM JONATHAN MÅS

En bok som berättar om en fågel har blivit en världsbestseller i första klassen, såld i över en million exemplar.

En fågel? Ja, en havsmås som vill lära sig att flyga bättre och fortare än någon annan mås!

Birgit Lange skrev fascinerad om boken i nr 2 av Sökaren i år, innan den kommit på svenska. Nu anmäler hon den svenska översättningen.

Av BIRGIT LANGE

Måsen — berättelsen av Richard Bach om Jonathan Livingston Seagull (svensk översättning Norstedts 1973) är till omfånget en liten bok, 94 sidor. 40 upptas av utomordentligt fina och suggestiva fotografier, måsar, himmel, strand- och havslandskap. Därtill kommer 15 spatiösa sidor som ingenting innehåller utom en titel, en dedikation... Och så måsar, måsar strödda över sidan. Norstedts skall gratuleras till att ha gjort en lika vacker bok som den fina engelska version av 1972, som ligger bredvid mig jämte den svenska översättningen. Det är en utsökt presentbok, en världssuccé utan motstycke — och så lättläst att även den mest stressade människa har tid att läsa den.

Dessutom är den uttryckligen dedicerad till envar:

Till den verkliga Jonathan Seagull som lever inom oss alla

*

Berättelsen är uppdelad i tre parter.

Del I skildrar Måsen Jonathans liv här på jorden — eller ett av hans liv. Och nu är det så att Jonathan skiljer sig från de andra måsarna. De flesta bryr sig inte mycket om flygandet, vad de bryr sig om är att få mat. Med Jonathan är det tvärtom. Han glömmor bort att tänka på maten — han är däremot fascinerad av flygandets konst.

Hans förståndiga föräldrar är bekymrade. "Varför, varför, Jon", säger hans mor, "kan du inte lämna lågflykten åt pelikaner och albatrosser? Och varför åter du inte ordentligt, Jon? Du är ju bara ben och fjädrar!"

"Ja men det gör mig ingenting, Mamma", säger Jonathan. "Jag vill veta vad jag kan göra i luften och

vad jag inte kan göra. DET ÄR HELA SAKEN. JAG VILL VETA." Det är Jonathans första replik i boken, och i den är hela hans väsen koncentrerat. Jonathan är en SÖKARE helt enkelt, en kunskapssökare — på flygandets område — först.

Hans far varnar för den annalkande vintern, det blir ont om föda. "Om du nu är tvungen att studera", säger han, "så studera mat och konsten att skaffa sig mat. Glidflykt kan du inte äta. Glöm inte bort att matanskaffning är syftet med att flyga."

Jonathan försöker uppriktigt rätta sig efter föräldrarnas goda råd. Men han kan inte. Det går inte. Han är född experimentator. Han måste veta vad han förmår och vad han inte förmår göra i luften, hur högt han kan komma, vilken hastighet han kan nå, vilken teknik som måste användas för det ena och andra slaget av flykt. Hans iver och entusiasm, hans misslyckanden, delsegrar och segrar är skildrade på ett sätt som borde tjusa varje verklig flygare. Men vi andra blir också tjusade — ty flykten står ju som symbol för något vida mer än bara en speciell teknisk skicklighet... Kanske är dedikationen riktig. Kanske finns drömmen om fullkomning i varje människohjärta — fastän ännu hos de flesta fördold?

Säkert är att på nuvarande utvecklingsstadium blir Jonathan allt annat än populär i flocken. Han drar sig undan de vanliga måsarna, tränar och tränar, och en dag har han nått därhän att han flugit högre och snabbare än någon mås förut i hela släktets historia. Och det viktigaste av allt: han kan upprepa saken. Han vet hur man skall bära sig åt. HAN BEMASTRAR TEKNIKEN. Och

Jonathan känner att DET STORA GENOMBROTET TILL NÅGOT NYTT OCH UNDERBART HAR SKETT. DETTA ÄR BÖRJAN TILL EN NY TIDSALDER FÖR MÅSARNAS SLÄKTE. Utmattad efter de sista väldiga ansträngningarna men full av lycksalighet söker han sig till flocken för att berätta om alla måsars strålände framtidsperspektiv.

Det pågår just rådslag då han kommer. Flocken och dess ledare väntar på honom. Jonathan är ännu så barnslig att han tror att nu skall de bli glada. Han skall få en utmärkelse för de resultat han nått.

Vad som sker är motsatsen: hårdaste dom och bannlysning.

Den Äldste i flocken för ordet: "Jonathan Livingston Havsmås, träd in i vår mitt så att alla måsar får bevittna din skam. Vi dömer dig för din oansvarighet, du har våldfört dig på måssläktets värdighet och dess traditioner. En dag kommer du att förstå att det inte betalar sig att leva så hänsynslöst. Livet är det Okända, det Ofattliga. Vi kan aldrig lära oss förstå mera än att vi blivit satta hit i världen för att äta och klara oss undan döden så länge som möjligt."

Och alla måsarna instämmer i domen: DU HAR BRUTIT VÅRT BRÖDRASKAP.

Då flyger Jonathan bort — långt bortom de fjärran klipporna, heter det. Han tillbringar sedan alla sina livsdagar i ensamhet. Men ensamheten är inte svår för honom. Vad som plågar honom är att han inte förmår öppna denna härliga frihetsvärld, som är hans, för sina måskamrater. Hans eget liv känns ljuvligt, och för varje dag tränger han djupare in i flygandets hemligheter.

En afton mot slutet av Jonathans liv glider han fridfullt genom sin älskade luftocean. Då uppenbarar sig två måsar. De strålar som stjärnljus med mild och vänlig glans och flyger med en skicklighet som gör honom hänryckt. Ingen säger något. Men Jonathan börjar prova sin djärvaste flygakrobatik, konststycken där ingen mås tidigare kunnat följa honom. Tyst och suveränt följer nykomlingarna med honom i allt, alla tre flyger tillsammans i felfri formation. Och det berättas att de "ler" åt hans häpnad.

"Vad är ni för några?" frågar Jonathan till sist och får till svar: "Vi hör till din flock, Jonathan, "vi är dina bröder och har kommit för att hämta dig hem."

"Jag har inget hem", säger Jonathan. "Jag är bannlyst." Men så förstår han med ens.

"Jag är redo", säger han. Och tillsammans med de båda stjärnskimrande måsarna försvinner han uppåt i den nattliga skyn.

*

Del II berättar om ett nytt slags tillvaro. JASÄ, DETTA ÄR HIMMELRIKET, tänker Jonathan vid sin ankomst. Men allt är annorlunda än han föreställt sig. Visserligen har han en ny kropp, ett slags "härlighetskropp". Han är nu lik de båda som hämtade honom och i den nya kroppen rör han sig från början med en hastighet som är dubbelt större än när han flög som bäst i sitt jordeliv. Ändå är han svagt besviken. Där finns en gräns för hans hastighet nu också. I himmelriket skall det ju inte finnas någon gräns.

Han är också egendomligt trött. Inte blir man trött i himmelriket? Det hela är gåtfullt. Jonathan faller i sömn. Vaknar sedan igen.

Omkring honom finns bara ett fåtal måsar, allesammans magnifika fåglar. Deras sätt att tänka och känna är likt hans eget. Ingen skriker och skränar som måsarna i det förra livet. Här meddelar man sig telepatiskt — allt är rofyllt, larm och gräl har försvunnit.

Jonathan får en instruktör, Sullivan. Honom frågar han om det som förundrar honom. "Varför finns inte fler måsar här? På det ställe som jag kommer ifrån fanns väldiga massor." Sullivan försöker förklara. Jonathan får i själva verket nu en lektion i reinkarnationslära. Flertalet måsar, säger Sullivan, måste gå igenom tusen och tiotusen liv, innan de upptäcker att det finns andra mål än att hugga till sig mat och slåss och vinna makt i flocken. Sedan

brukar det följa hundratals liv innan de upptäcker att det finns något som heter fullkomning.

"Men du Jon", säger Sullivan, "lärde så mycket under ett enda liv, att du inte behövde gå igenom alla de tusentals livet för att komma hit till oss fåtaliga."

En kväll tar Jonathan mod till sig och söker upp DEN STORA MÅSEN. Han heter Chiang. Om honom sägs det att han snart skall gå vidare.

"Vad vill du, min son?" frågar Chiang vänligt. Trots att han är den Äldste har han bara blivit starkare, han flyger längre och snabbare än någon annan och utför märkliga ting som de övriga bara lär sig gradvis. Jonathan kommer med den fråga som han undrat över så länge.

"Det här måtte väl inte vara himmelriket?" säger han. "Finns det något sådant ställe?"

Och då förklarar DEN STORA MÅSEN för honom att himmelriket inte är något "ställe" utan fullkomning. "Du når gränsen till himmelriket, Jonathan, i samma ögonblick som du uppnår fullkomnad snabbhet. Och det betyder inte att flyga så och så många mil i timmen, tusen eller en million eller att flyga med ljusets hastighet. Fullkomnad hastighet, min son, det är ATT BARA VARA DÄR."

Jonathan, som redan är helt hemmastadd med det nya, telepatiska sättet att meddela sig, blir nu vittne till en alldeles ny förflyttningsmetod. Ty plötsligt, utan minsta varning, står Chiang på ett annat ställe, några tiotal meter längre bort, nere vid vattenbrynet. Under en tusendels sekund är han så borta — för att åter stå alldeles intill Jonathan.

"Det här är ett ganska roligt sätt att flytta sig", säger Chiang.

Sökaren Jonathan, denne Jonathan som vill veta och förstå, är plötsligt åter eld och lågor. Han glömmor totalt bort himmelriket.

"Chiang, Chiang", säger han, och han skälver som förr av längtan att lära nytt, "hur bär du dig åt? Hur känns det? Hur långt kan du förflytta dig?"

Då berättar Chiang att man kan förflytta sig på detta sätt till vilken plats som helst och till vilken tid som helst, både framåt i tiden och bakåt i tiden. "De som för fullkomningens skull slutar upp med att bara flänga och flyga och fara omkring ideligen, de kan lära sig komma vart de vill."

Jonathan glöder av iver: "Chiang, kan du lära mig konsten?"

"Naturligtvis", säger Chiang. "Om du bara vill."

"Jag vill, jag vill..."

Hur spännande berättelsen än må vara, går det inte att återge mer än brottstycken. Ur Jonathans samtal med Chiang citeras här bara ytterligare två repliker. Det är Chiang som talar:

"Glöm bort allt det där om tro", säger han. "Inte behövde du någon tro för att lära dig flyga. Vad du behövde var kunskap om hur man bär sig åt. Det är precis samma sak med det här."

Vidare säger Chiang till Jonathan: "Så småningom blir du färdig att ge dig i kast med den svåraste, mäktigaste och roligaste av alla uppgifter. Du kommer att kunna lära dig fatta innebörden av godhet och kärlek."

Så kommer den dag då Chiang försvinner. Han har talat stillsamt med alla måsarna och uppmanat dem att aldrig sluta söka förstå, aldrig sluta att lära nytt. Medan han talar blir hans fjäderskrud alltmera skimrande. Till sist är strålgansen så stark att ingen mås förmår se på honom.

"Jonathan", säger Chiang, och det är hans sista ord: "Sluta aldrig att arbeta vidare på kärleken."

Efter detta kommer en ny epok. Jonathan börjar tänka på den jord han kom ifrån innan han fick leva i Chiangs närhet. Han tänker att hade han vetat bara en hundradel av det han nu lärt, så skulle hans jordeliv ha kunnat bli helt annorlunda. Kanske fanns på jorden någon mås som längtade så som han, någon som kände att livet är mer än detta ideliga slagsmål och flängande för att skaffa mat och makt. Kanske fanns där t. o. m. några som blivit bannlysta ur flocken för att de vågat följa sin längtan. Ju mer Jonathan övade vänlighet, ju djupare han trängde i sitt

Forts på sid 21

INDIENS HELIGA

Indien utmålas ofta i västerlänningars fantasi som ett land av vismän, undermän samt djup och subtil folk-religiositet.

Karl Christiansen, som varit utlandskorrespondent i Indien, bl.a. för nu avdöda Stockholms-Tidningen, accepterar inte den synen. Han menar att kvalitén på genomsnittsindiernas religiositet är överskattad.

Vi i väst behöver alltså inte ha något andligt mindervärdeskomplex visavi indierna!

Av KARL CHRISTIANSEN

Om en japan skulle studera de stora kristna mystikernas skrifter och på den grunden bilda sig en uppfattning om den kristna religionen i teori och praktik, blev resultatet utan tvivel mycket smickrande för kristendomen — men samtidigt också ensidigt och alldeles vilseledande. Men ännu mer vilseledda blir de som drar liknande slutsatser om hinduismen utifrån ett betraktande av himalayahöjderna i den indiska religiösa traditionen. De har lätt för att glömma att det nedanför dessa höjder finns väldiga djungel- och sumpområden som också hör till en helhetsbild av hinduismen.

Men kan man tvivla på indiernas enastående religiositet? Ja, det kan man faktiskt. Nirad C. Chaudhuri, en av århundradets stora indiska intellektuella, skrev en gång en essay med den provocerande titeln "Är vi indier religiösa?", och han kom till ett mycket negativt resultat. Han påstår faktiskt att européerna fallit offer för en synvilla, när de ser genomsnittsindierna som en människa, påfallande mer religiös än resten av mänskligheten. "Det är den vanliga anblicken av gudar sammankopplade med världsliga strävanden som får västerländska iakttagare att tro att de ser en alltgenomträngande andlighet", skriver han och fortsätter: "I gamla tider vände sig kungar till religionen för att få framgång i sina erövringar, för att kunna behålla sin tron eller återvinna förlorade riken; köpmannen gjorde det för att bli välbärgad, bonden för grödans skull, och alla gjorde det för att få barn och hälsa samt för lycka och välgång i allmänhet. Så

gör vi fortfarande. Detta är den bön som riktas till vår moder-gudinna: 'Giv mig långt liv, berömmelse, lycka! O, gudinna, giv mig söner, välstånd och allt som är åtråvärt!'"

I dag är hindureligiositeten om möjligt ännu mer världsligt motiverad, menar Chaudhuri. Den är djupt invecklad i ekonomiska angelägenheter, rättssaker, yrkesproblem osv. Genomsnittsindierna är med andra ord inte mer religiös i egentlig mening än genomsnittseuropéen, endast betydligt mer vidskeplig. Vilka härresande uttryck hinduismen kan ta sig på sina lägsta nivåer visar den kultiska kannibalism som bedrivs av några sekter, vilka stjälar halvbrända lik i nattens dunkel eller, ännu värre, polisrapporter om människoeffter, brott som dock alltför sällan blir uppdagade. Inte ens hotet om dödsstraff kan alltid skrämma en ofruktsam kvinna eller en skattsökare från att ordna så att en liten gosses blod rinner ned över offerstenen för att gudarna skall skaffa dem det önskade. (Nyligen hände det i ett landsdistrikt att över fyrtio kringströvande människor dräptes av rasande bönder, som misstänkte dem för att röva bort barn till rituellt offerbruk!) För att få en riktig uppfattning om hinduismens räckvidd kan vi föreställa oss att praktiskt taget alla kulter och religioner fortsatt att existera i vår del av världen från den sena stenåldern i fredlig samexistens med kristendomen. Det behöver inte understrykas att människoeffter och likkannibalism aldrig har godtagits av den veda-orienterade högre hinduismen — dock med en viss reser-

vation: det var hinduer av hög kast som brände avlidna mäns änkor — vare sig dessa ville det eller inte — på den avlidne makens bål, och det var icke-hinduer, nämligen engelsmännen, som efter stora svårigheter kunde göra slut på den barbariska sedvänjan. Många medlemmar av den beryktade mördarsekten thugs, som engelsmännen utrotade på 1840-talet, tillhörde också de högre kasterna och ansåg sig vara fromma hinduer — de dyrkade modergudinnan Kali, när de strypte sina offer.

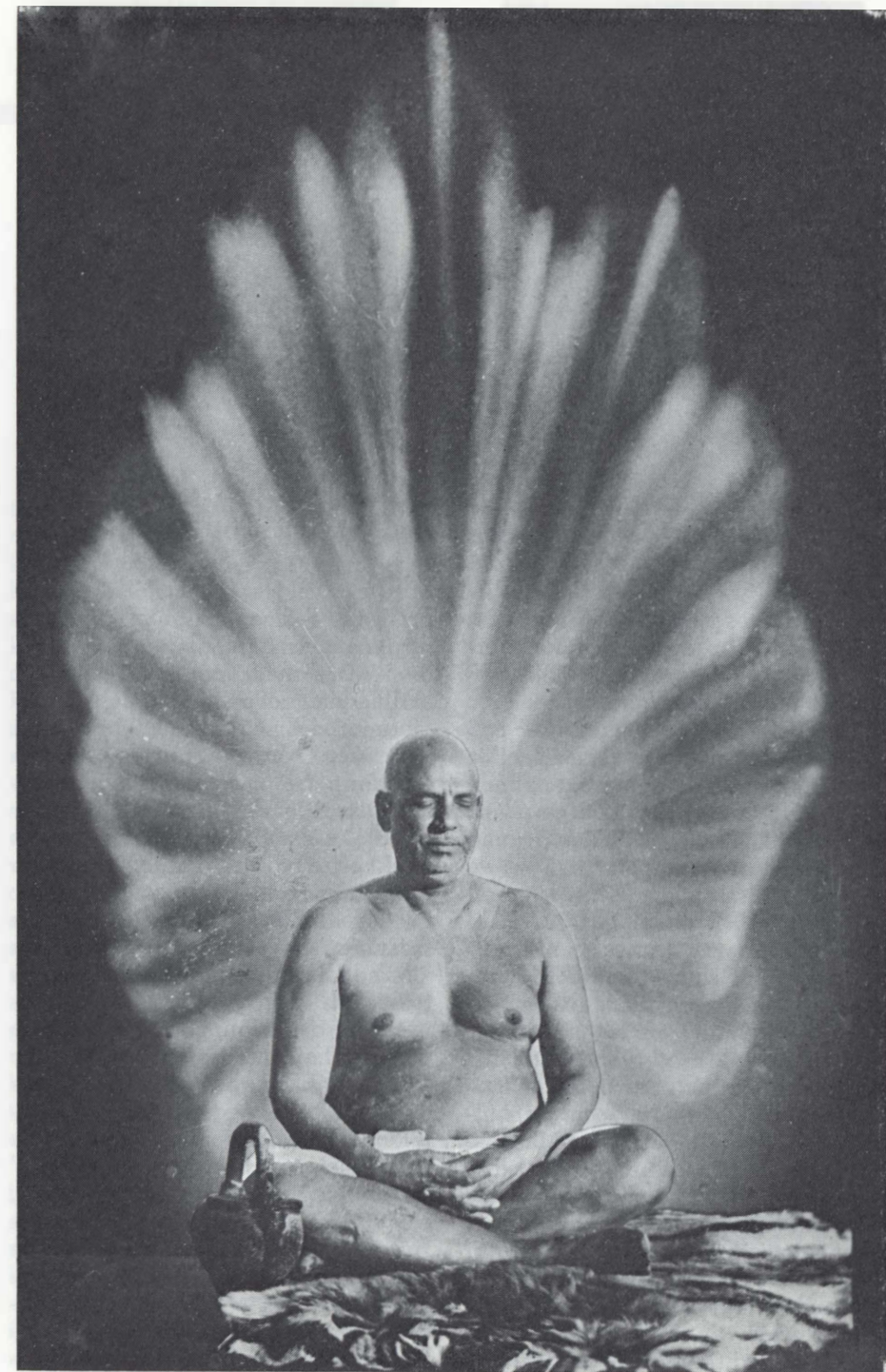
Men om nu indierna är långtifrån så religiösa som den troskyldige turisten gärna tror — hur är det då med de verkligt religiösa, den minoritet som lever efter Bhagavad Gitas bud att verka utan att kräva något? Inte heller här kan man utan vidare göra jämförelser med den västliga traditionen. Indiernas föreställningar om (eller insikter i) den transcendenta verkligheten skiljer sig på väsentliga punkter från de tankar vi i väst är uppfosttrade med. Ett slående exempel upplevde jag en gång i Anandashram vid Malabar-kusten där vi, några européer och en krets indiska lärjungar, satt under ett bredskuggande mangoträd och lyssnade till det berömda helgonet Ram Das, som på sitt humoristiska sätt berättade om de gudomliga inkarnationerna eller avatarerna i gångna tider. Några av dessa hade varit djur, som fisk och sköldpadda, och en var en halvmänniska. Men sedan kom den gudomlige frälsaren i människogestalt, Krishna, Rama och Buddha (vilket buddhisterna dock inte godtar) för att upplysa en förmörkad värld, och Ram Das un-

derlät inte att tillfoga att det självfallet har varit många flera än dem han nämnt, inte bara i Indien utan också i andra länder och att Jesus otvivelaktigt varit en av dem.

"Men de kristna tror att Gud bara har en enda son och att det är Jesus Kristus", påpekade en dam från Holland.

"Där tar de kristna fel", svarade Ram Das leende. "Det är ju rent hädiskt att tro att Gud skulle varit impotent hela tiden — utom året före Kristi födelse..."

Medan kristendomen är fastlåst vid en enda uppenbarelse i ett bestämt land i en bestämd tid, tror hindun på den alltid förnyade uppenbarelsen i ständigt nya gudomliga inkarnationer, i synnerhet i Indien naturligtvis men också i andra länder. Att vedaskrifterna betraktas som uruppenbarelsen är inget hinder för att Gautama Buddha, som förnekade vedaskrifternas auktoritet och förlöjlade denna "de blindas vägledning för de blinda", uttryckligen förklaras ha varit avatar. Hinduismens toleranta prägel, som den moderna västerlärningen finner så sympatisk, hänger samman med dess urgamla föreställning om en kosmisk gudomlighet som uppenbarar sig i en mångfald aspekter och krafter men samtidigt är identisk med det innersta i alla levande varelser — atman. För att bli medveten om denna identitet mellan atman och brahman är den direkta kunskapens väg långtifrån alltid den kortaste. De flesta människor gör klokt i att dyrka inte den ofattbara, formlösa brahman, utan en eller annan av dess emanationer, en gud, en avatar eller en guru. Det läggs mycket stor vikt vid att man skall känna sig gripen av den gudomliga form man väljer; om denna står högt eller lågt i hierarkin har ingen betydelse. Jag minns några veckors tidiga morgontimmar högt över Ganges-stranden, då vi hade hatha-yoga-timmar hos swami Vishnudevananda. Stora målningar av Rama och Sita med motiv från Ramayana täckte väggen i det rymliga övningsrummet, och varje övningstimme började med att swamin sjöng en hymn till sin utvalda gudoms pris och kastade sig i stoftet för den. Tydligt ville han att vi andra, däribland några européer, en amerikan och en buddhistisk munk från Thailand, skulle göra detsamma, men det var bara några av hans indiska landsmän som följde hans exempel. Denna inledningshyllning kände jag alltid som något pinsamt. Man vill ju gärna va-

Sivananda lät sig dyrkas som guden Siva.

Detta trick-foto är framställt i hans egen ashram-studio i Rishikesh. Det skall tjäna som meditationsföremål. Att auran inte är äkta spelar ingen roll; det som räknas är att den kan fördjupa andakten hos den mediterande.

ra hövlig mot värden, i synnerhet när man är i ett främmande land, men ingen av oss utlänningar kunde förmå sig att böja sig djupt för Vishnudevanandas gudom. Ja, om det hade varit Rama eller den vackra Sita hade det väl gått an, men yogins utvalda gudom var Hanuman, apgeneralen som förenade sig med Rama för att befria den bortförda hustrun. En stor apa med helgon-

skimmer kring huvudet, men likväl en apa. Och varje morgon samma inre dilemma: att kasta sig ned för en apa? Nej, käre mästare, det går inte. Ja, om det hade varit en katt, men tyvärr var det bara egyptierna och inte indierna som erkände katstens gudomlighet...

När det gäller avatarer eller gudomliga inkarnationer, så har Indien antagligen aldrig haft så många att

Sri Aurobindo och hans franska hustru, bankirdottern Mira Richard.

välja mellan som i vårt århundrade. En av dem som jag personligen mötte, var swami Sivananda i Rishikesh; en annan var den gudomliga Mor Mira i Pondicherry. Hennes fall är i mer än ett avseende enastående. För det första var hon tillsammans med sin (nu avlidne) livsledsagare Sri Aurobindo det enda fallet av vad han kallade en dubbelavatar — de utgjorde tillsammans så att säga en tväenighet. Och så var hon inte född indiska utan var fransk bankirdotter, som först som vuxen och mor i sällskap med sin man, en bankir, kommit till Indien under en jordenruntresa. Senare återvände hon för att stanna där som Aurobindos "gudomliga medarbetare" och dubbelavatar, och när hennes son Maurice Richard, också bankir i Paris, kommer och besöker henne i hennes gigantiska ashram, brukar han skämtsamt tala om henne som "min mor, gudinnan". Aldrig har någon annan icke-indier nått så långt i Indien som hon som blev en levande gudinna.

Enligt traditionen uppenbarar sig de gudomliga inkarnationerna i synnerhet i tider av andlig förmörkelse, och kanske vår tid är särskilt förmörkad i andligt avseende så att vi därför har ovanligt många avatarer samtidigt. Den sista och yngsta är Balyogeshvar (barnyogigud) Guru Maharaj, en nu femtonårig gosse som har millioner lärjungar i Indien och en växande anhängarskara runt om i världen, däribland cirka 2.000 "mahatmor" som han utnämnt bland dem som förverkligat hans yoga och nu i sin tur lär den vidare.

Den katolska kyrkan har sina helgon och saliga, men officiellt godkända blir de inte förrän efter sin död och efter en mycket omständlig

procedur — men hur blir man avatar, maharishi, mahatma osv. i Indien? Det skall genast slås fast att skillnaden mellan dessa slags övermänniskor är klarare i teorin än i praktiken. Avatar är man — i teorin — från födseln, men en yogi, maharishi osv. blir man i det man arbetar sig upp till det. En officiell instans i likhet med den katolska kyrkan finns inte inom hinduismen. Därför är det helt och hållet de enskilda troendes sak att bedöma vem som är vad. Sri Ramakrishna dyrkades först som helgon, men sedan ansattes han av lärjungarna som ville veta om han inte i själva verket var Vishnu inkarnerad. Han bekräftade detta indirekt med sitt berömda uttalande: "Han som har varit Rama och Krishna, är nu Ramakrishna." Sivananda blev dyrkad som Siva, och eftersom han, såvitt jag vet, aldrig undanbad sig detta, torde han ha varit införstådd med det. Ananda Mayee dyrkas som universums Moder, och hon låter det ske. Sri Aurobindo uppenbarade själv — antagligen under tryck från lärjungarna — att han var avatar och förklarade senare att samma gällde om Mira, den gudomliga Modern. Den unge Balyogeshvar däremot blev i sexårsåldern utnämnd till "Universums Herre" av sin egen far, som själv var yogi och andlig lärare. En sak är i varje fall säker: för att bli godkänd som gudomlig inkarnation behöver man varken vara jungfrufödd eller kunna utföra mirakler. Man behöver inte ens komma med ett nytt budskap. Då jag frågade en av Sivanandas närmaste lärjungar i vilket avseende mästaren lärde ut något nytt, kom han i den största förlägenhet och svarade till sist: "Det enda nya

är väl hans amerikanska propagandametoder..."

Hur flytande begreppen i verkligheten är, visar ett slagord som man ganska ofta hör i indiska ashramkretsar, nämligen: "Guru är Gud." Varenda guru — och det finns tusentals av dem — är alltså i princip mycket mer än påven i Rom, som bara är Kristi ställföreträdare på jorden. Lärjungarna är alltså skyldiga — i varje fall principiellt — sin guru absolut lydnad och gränslös vördnad. Denna vördnad tar sig bl.a. uttryck i särskilda guruandakter, när lärjungarna knäböjer framför guruns "lotusfötter", tvättar dem i doftande vatten och pryder dem med blommor, medan de sjunger hymner till hans pris. Man använder också guruns bild som andaktsföremål och för att meditera över den. Persondyrkan? För en europé kan det verka så, men det är inte själva den yttre personen som dyrkas, utan det transcendent, inre, alltså det gudomliga, som också är tillbedjarens egen väsenskärna. Kulthandlingen, andakten, tillbedjan tjänar på detta högre plan inte till att försona en gudom eller göra gurun vänligt stämd utan till att mobilisera tillbedjarens egna inre krafter så att han kommer på våglängd med det tillbedda. "Bara det gudomliga kan dyrka det gudomliga", heter det i Bhagavad Gita. Att falla ned framför gudabilden eller röra vid guruns fötter är alltså en medveten förnedring av den yttre personen, en psykologisk metod att sätta den på plats eller röja den ur vägen så att det högre självet kan bryta igenom. "Kan Ni inte falla på knä, frun?" sa zen-psykoterapeuten Graf Dürckheim till en av sina patienter. Hon gav sig iväg nästan utan att säga adjö, sprang hem, föll på knä — och hade en satori-upplevelse. Men det väsentliga är att den tillbedjande sökaren i sitt innersta inte är skild från det han tillber. Skillnaden beror endast på att det gudomliga lyser igenom — eller i varje fall borde göra det — hos avataren, yogin, gurun, medan det ännu är beslöjat hos lärjungen. Det var därför som den inkarnerade Siva, swami Sivananda, brukade sluta sina brev till mig, och andra, med orden "Thy own Self — Sivananda" (Ditt eget Själv — Sivananda).

För hindun är det gudomliga och dess inkarnationer alltså inte bara något som man läser om i de heliga skrifterna och deras kommentarer,

Forts på sid 26

LIBERALISMEN

Liberalism innebär en insats för största möjliga frihet åt den enskilde och ett värnande om människovärdigheten i varje samhällssituation.

Karl-Hermann Flach

Steget från frågor om livsåskådning — som vi normalt ägnar oss åt i denna tidskrift — till frågor om politisk åskådning är inte stort att ta. I ena fallet gäller det människans tillvaro som människa i universum, i andra fallet hennes existens som individ i samhället. (I en nyutkommen antologi "Moderna livsåskådningar" behandlas bl. a. de politiska systemen marxism, liberalism och konservatism.) Och intresset för politik är stort i tiden. Inte minst ungdomen engagerar sig och protesterar, oftast i radikal anda. Vi som hunnit upp i medelåldern kan förvånas och oroas över de ungas ställningstaganden. Själva har vi upplevt konflikten mellan demokrati och diktatur — först under kampen mot Hitlers nazism och Mussolinis fascism, därefter i det kalla krigets tid mot Stalins kommunism. De som är yngre har aldrig levt i den konflikten utan i stället i en annan konflikt, som präglats deras medvetande, den mellan å ena sidan regeringar som skyddar de privilegierades intressen och å andra sidan de förtryckta fattiga och befrielseörelserna. De yngre kan tycka att vi är cyniska, om vi verkar släta över det demokratiska USA:s våldspolitik, och vi äldre kan känna oss bekymrade över de yngres, som det synes oss, aningslösa tillit till och engagemang för kommunistiska gerillarörelser, vilka, om de får makten, upprättar diktaturer, där för oss naturliga fri- och rättigheter avskaffas.

Personligen tycker jag ju att "nyvännern" med sitt medmänskliga engagemang är något positivt i samhället — även om där också finns brutala inslag — men jag känner mig beklämd över att dessa idealister godtar och upprepar kommunistpropagandans uttalanden, vilket de i hög grad gör. Ofta ersätter de analys och saklig beskrivning med marxis-

tiska slagord. Dessa unga har ju funnit att i konflikten mellan fascistiska och progressiva grupper står kommunisterna på rätt sida, på de mänskliga värdenas sida, vilket har lett till en stark förbättring av kommunismens anseende på senare år. Bland unga "intellektuella" tar många ställning för något kommunistiskt parti. Tyvärr tycks de inte vara medvetna om att i kommunist-samhällena har lögnen gott anseende som medel i kampen för att bevara det etablerade systemet och att officiella kommunistiska meddelanden därför är generellt tvivelaktiga och inte utan vidare bör användas som utgångspunkt för politiska ställningstaganden. Inte heller har det gått upp för den blåögda yttersta vänstern att det existerar skarpa klassmotsättningar i de s.k. socialistiska länderna — i varje fall i Östeuropa.

I sin bok "Vänstervridningen, ett hot mot demokratin i Sverige" ger journalisten Christopher Jolin många exempel på det massiva utbudet av vänsterradikala åsikter och värderingar i bl.a. massmedia, ofta förenade med partitagande för kommunismen eller välvillig inställning till den. I denna situation, när hedervärda vänsterradikaler, mest mycket unga, visar sig sakna demokratisk medvetenhet och inte upplever en konflikt mellan demokratin och diktaturen — i stället talar de om demokrati av olika typer: vår demokrati är endast "formell demokrati", kommunismen är "folkdemokrati" — i denna situation känns det för mig viktigt att deklarerat och motivera min demokratiska syn.

Vad är då demokrati, denna fina politiska fisk, som står på matsedeln både i väst och öst — fastän det tydligen inte alls är fråga om samma rätt... Det råder oklarhet om detta. Men som vi i allmänhet ser det

i denna del av världen, är demokratis grund fria, allmänna val: den vuxna befolkningen väljer en lagstiftande församling, som även utser regering. Men — och det är det allra viktigaste — för att fria val skall kunna hållas, fordras fri parti- och opinionsbildning, yttrandefrihet och tryckfrihet, ja även religionsfrihet och näringsfrihet. Och detta har vi i de demokratiska länderna, medan de kommunistiska staterna saknar det — därför betecknar vi de senare som partidiktaturer.

Begreppet demokrati är nära förknippat med begreppet liberalism. I sin bok "Den mångtydiga demokratin" karakteriserar den kanadensiske professorn C. B. Macpherson det statsskick som vanligen i väst betecknas som demokrati med etiketten liberal demokrati — till skillnad från den marxistiska versionen av demokrati och u-landsvarianten, som enligt hans uppfattning är icke-liberala former av demokrati.

Den bästa framställningen av vad liberalismen står för, som jag har läst, är Karl-Hermann Flachs "Ny chans för liberalismen" (Gebers 1972, ca-pris 12:40) en liten intelligent "stridsskrift" på drygt 80 sidor. Flach har varit journalist och är nu partisekreterare i det tyska liberala partiet, vilket, liksom Folkpartiet hos oss, på senaste tiden har fått ett allt sämre gensvar hos väljarna.

Jag rekommenderar Flachs bok till den politiske sanningssökaren. Men i och med att jag sålunda tar ställning för en liberal demokrati, blir inte Sökaren politisk. Den är fortfarande en tidskrift för livsåskådningsfrågor. Fast mot bakgrund av att ett sökande av det slag som denna tidskrift är ett uttryck för, fordrar tankefrihet, är det inte omotiverat att något stanna inför sådana politiska frågor som rör just möjligheten att tänka fritt. "Vi"

skulle inte kunna finnas i Sovjetunionen, Kina eller Albanien, det är alldeles säkert, troligen inte heller i de allra flesta andra kommunistländer. Om motsvarigheter till Sökaren och sådan litteratur och verksamhet som framför allt omtalas här, kan finnas i frihet i något kommuniststyrt land överhuvud taget, vet jag inte, men i princip är ju alltid tankefriheten begränsad i sådana länder, och där viss frihet tillåts, är den hotad.

Den politiska syn som växt fram hos mig är den socialliberala, demokratiska. Det betyder inte att jag är folkpartist mer än jag är centerpartist, moderat och socialdemokrat. Jag respekterar och gillar alla de svenska demokratiska partierna och anser att de alla är präglade av liberala värderingar.

Marxismen tillkom, som vi vet, på det fattiga 1800-talet, då samhällsstrukturen var en annan än nu och industrin fungerade på annat sätt. I våra dagar finns helt andra och bättre möjligheter att komma tillrätta med de missförhållanden som Marx vände sig mot. Flach skriver att det i framtiden liberala samhälle kommer att finnas många olika ägandeformer beträffande företag. Det blir inte fråga om antingen ett kapitalistiskt eller ett socialistiskt system, så som kommunisterna dogmatiskt påstår, utan förutom statsägda företag och små och stora privatföretag, t.ex. familjeföretag, kommer det att existera allmännyttiga stiftelser och arbetarägda andelsföretag. De olika företagsformerna kommer att konkurrera med varandra om kunderna och på arbetsmarknaden, och uppkomsten av alltför stora inkomster och förmögenheter kommer att hindras av staten, varvid medlen via skatter förs över till allmännyttiga ändamål. Flach nämner Sverige som ett exempel på ett land där de demokratiska, liberala idealen är på väg att förverkligas: här finns en bra balans mellan tre element som utgör den bärande grunden för det goda samhället, nämligen andlig frihet och personlig rörelsefrihet, social rättvisa och utjämning samt ekonomisk tillväxt genom hög effektivitet.

Vi kan således vara stolta över vår liberala socialdemokratiska regering, som lotsat landet fram under de senaste fyrtio åren, balanserande olika intressen, stödande både näringslivet och löntagarna och hittills avstått från förstatligandepolitik, under intryck av en stark liberal (borgerlig) opposition. Samtidigt,

syns det mig, har Folkpartiets tidigare intensiva kampanj mot statliga regleringar avtagit. Socialdemokraterna har accepterat en del av liberalismens frihetstänkande, och liberalerna har godtagit en del av den demokratiska socialismens samhällskontroll. Så har ett socialliberalt samhälle växt fram, vilket säkerligen är oändligt överlägset det "socialistiska" samhälle som finns bl.a. i Östeuropa. Och det liberala, demokratiska samhället bär inom sig alla möjligheter till ytterligare utveckling mot ökad jämlikhet och högre levnadsstandard för alla — framför allt på grund av den möjlighet att tänka fritt som här finns. Carl-Hermann Flach skriver: "Politiska och sociala framsteg börjar alltid med en avvikelse från den förhärskande läran. Den som stämplar avvikande åsikter som kätteri eller förföljer en kritisk inställning till gällande ordning, han utgör enligt liberal uppfattning ett hinder för utvecklingen inom samhälle och politik."

Men politik gäller inte bara vårt eget land. I medkänsla och solidaritet engagerar vi oss för social rättvisa i utvecklingsländerna. Men enligt min mening får detta engagemang inte kopplas samman med stöd åt kommunistiska regimer eller gerillarörelser. Demokratiska värden måste alltid hävdas.

Det är oklokt, omänskligt och djupt förkastligt att bekämpa kommunismen med våld och krig enligt modell USA och militära kuppakare, utan demokratierna skall sträva efter att undanröja de sociala orättvisor som är grogrunden för kommunismen. Kommunistiska gerillarörelser uppstår om det finns en revolutionär situation, alltså om stora delar av folket hålls tillbaka och nekas ett människovärdigt liv. Om gerillan sedan kommer till makten, leder detta till att en partidiktatur påtvingas folket. Flach skriver: "Revolutionshistorien visar en gång för alla att omstörtningarna alltid har uppstått ur kampen mot ofrihet, rättslöshet och utsugning men lett till maktstrukturer i vilka ofrihet och förtryck fortfarit att leva med omvända förtecken."

Sverige bör med u-hjälp framför allt stödja demokratiskt styrda länder, och i övrigt sådana som har milda, icke-kommunistiska regimer men inte diktaturer som Kuba och Nordvietnam. Om demokratiska nationer stöder diktaturer, kommer de till slut att bli inträngda i ett hörn av världen (förhoppningsvis i så fall hörnet Väst Europa) och demokratins

saga är snart all. Det skulle behövas en demokratisk allians, omfattande alla världens goda, humana demokratier, vars regeringar gemensamt skulle agera i frågor som rör den sociala utvecklingen i världen — med ekonomisk hjälp, ekonomiska påtryckningar och ideologisk bearbetning av u-ländernas regeringar.

Svaret på kommunismen är socialliberalismen. De båda politiska polerna är inte socialism och kapitalism, så som marxisterna vill få världen att tro, utan kommunistisk diktatur och socialliberal demokrati. Det är otillständigt att beteckna ett sådant liberalt planhushållningssamhälle som det svenska som kapitalistiskt. I det socialliberala samhället är inte egoism och vinstbegär fria faktorer. Konkurrens är en nödvändig motor för samhällsutvecklingen — ekonomisk konkurrens och konkurrens mellan företagstyper, metoder och idéer — men konkurrensituationen är i ett socialliberalt samhälle balanserad mot de många människornas intressen, tillvaratagna av en ansvarsmedveten, samhällsreglerande regering, utsedd av folket i fria val efter fri åsiktsbildning.

Arbetarna får det inte bättre i ett påtvingat statskapitalistiskt, socialfascistiskt system av östeuropeisk typ. Tvärtom blir löntagarens ställning sämre, när arbetsgivaren är den allsmäktiga staten, som till sist bestämmer villkoren. Bäst är det när löntagaren har viss makt att sätta bakom sina krav och där det samtidigt finns möjlighet för honom att bli egen företagare eller ingå i ett andelsföretag som en del i ett ägar-kollektiv. Marxismen är en kvarleva från förra århundradet. Erfarenheten visar att förverkligad blir den ett instrument för maktmissbruk, ty människorna är inte moraliskt vuxna det systemet.

Citat från Flach:

"För arbetaren vid verkstadsbänken, vid manöverbordet, på kontoret eller i laboratoriet är det relativt ointressant om det företag där han jobbar tillhör en grupp aktieägare eller honom själv i statens skepnad. Det väsentliga för honom är bara om han kan få ut så stor kompensation som möjligt i form av lön, fritid, semester och social trygghet, om förhållandena på företaget är mänskliga eller outhärdliga, om han ohörd tvingas underkasta sig andras beslut eller om det föreligger en höggradig medbestämmanderätt på arbetsplatsen och om de överord-

nade' är kollegiala eller auktoritära."

"Den etablerade socialismen har inget väsentligt bättre att sätta emot systemet med ekonomiska beroenden. Det nät av beroenden som individen är inskränkt i tycks där snarare vara hårdare och mera obehagligt ådraget. Det tycks också svårare att stå ut med, därför att gränserna är så snäva för litterär eller publicistisk kritik och för organisationsmöjligheter bland de individer eller grupper som avviker från det rådande systemet och det härskande skiktet. Den nu liksom förut beroende människan blir dessutom kränkt då man förespeglar henne att hon verkligen är befriad."

Jag är inte neutral i konflikten mellan demokrati och diktatur. Vad jag har allra svårast att fördrå i kommunistländerna är att man där sätter lögnen i system: man skriver om historien, man förfalskar informationer om nuet, man ljugar konsekvent i massmedia och utsätter människorna för en massiv propaganda och tar därmed ifrån dem en del av deras sanna personlighet. Det är viktigt att det planmässiga ljugandet i kommunistländerna uppmärksammas i väst. Det är viktigt att vi värjer oss mot de smygande tendenserna till marxistisk influering i massmedia. Det är nödvändigt att hävda demokratin — ty går den under, så går därmed all verklig kultur, vilken vilar på tankefrihetens grund, också under. Då får vi det orwellska skräcksamhället.

Jag önskar våra vänsteridealister ett uppvaknande till en demokratisk medvetenhet. Sker det, kan de bli det salt i samhället som de har förutsättningar för.

SM

RHINE

dikationer på den mänskliga personlighetens överlevnad av döden?

— När det gäller svaret på den frågan, måste vi vänta tills vi vet mer. Det är inte strikt en parapsykologisk fråga, men eftersom spontana parapsykiska upplevelser ofta har tolkats som budskap från en värld av diskarnerade andar, har den tron fått stor spridning att man genom medier kan nå förbindelse med de döda och sålunda erhålla bevis för överlevnad av döden. Alla

känner vi till den nästan världsomfattande rörelse som bär namnet spiritualism.

På 1920-talet gjorde man jämförelser mellan mediet i laboratoriet, när hon på vanligt sätt sökte kontakt med andevärlden, och andra experiment för att mäta den parapsykiska förmågan hos henne, genom vilken sådan kommunikation skulle kunna åstadkommas. Man kunde visa att mediet i normalt tillstånd hade en psi-förmåga jämförbar med den som hon visade i transtillstånd och vid försöken att uppnå förbindelse med andevärlden. Men det tycktes inte finnas möjlighet att identifiera ursprunget till seansbudskapen med de andersonligheter som sades kommunicera. Efter år av intensiva diskussioner och analyser blev man allmänt överens om att man inte genom mediumskap kunde få ett tillfredsställande svar på frågan om överlevnad av döden. Frågan är alltjämt obesvarad.

I dag syns det klart att det är svårt, om inte omöjligt, att se en gräns för psi-förmågan. Så vi kan förstå att våra förfäder kom att betrakta dessa egenskaper som gudomliga, när de observerade dem hos människor, och naturligtvis utrustade de sina gudar med obegränsad parapsykisk kraft. Det har till slut blivit klart att man inte kan räkna med något speciellt medvetandetilstånd som är nödvändigt för psi-funktionen, eller någon lokalisering så som de normala sinnena fordrar, eller någon särskild metod, såsom automatisk skrift.

Den revolution som syns äga rum i och med att dessa parapsykiska egenskaper upptäcks, är att i människan själv — fastän hon försöker projicera en andevärld "där ute" och en gudomlighet "där uppe" — i henne själv finns grunden eller skall vi säga centrum för den pågående Skapelsen. När jag blickar tillbaka på religionernas långa utveckling och tänker på de stora förändringar som ännu sker och ännu skall komma att ske, ger det mig en ganska uppmuntrande vision, i det jag inser att så mycket av vad människan har projicierat på sina tillfälliga religiösa system, har sitt ursprung inte bara i hennes egen intuition utan i hennes egen natur. Det är nu känt att människan har förmågor som är närmare allvetande och allmakt än den forntida hebreiska Jehova. Men efter upptäckten av vad som fanns dolt i atom-

kärnan och RNA-molekylen, är människan mer redo än förut att ta på allvar räckvidden av denna medvetandets makt över materien (mind over matter) som finns inom henne själv. Detta ger löfte om en större och mer genuin förmåga och en oändligt mycket större etisk kapacitet än människan någonsin i det förflutna har föreställt sig.

Anm. Intervjun har gjorts per brev varvid i samband med översättningen en viss redigering av manuskriptet utförts.

JONATHAN MÅS

Forts

försök att fatta vad kärlek är, desto ivrigare önskade han vända tillbaka till jorden. Han hade ju varit ensam under sitt jordeliv. Men Jonathan kände att han var skapad just till lärare. Han kände att hans eget sätt att öva kärlek skulle vara att visa och förklara kärlekens innebörd för andra måsar som längtade att förstå just detta.

Österns och Västerns visdom sammansmälter i denna märkliga bok, och kanske är **del III**, som berättar om Jonathans nya liv på jorden, det djupsinnigaste av alltsammans. Recensenten har fattat det så. Men av flera skäl, närmast med tanke på utrymmet, är det bäst att här sätta punkt. Mig förefaller det som skulle boken ha särskild adress till läsare av en sådan tidskrift som SÖKAREN. Jag kan bara uppmana dem, köp eller låna och läs den förtrollande sagan om Jonathan Mås!

VATTUMANNEN

Bokhandel och postorder.

Affär i Stockholm: Tegnérsgatan 43 A tel. 08/11 48 36

Affär i Uppsala: Svartbäcksgatan 22 tel. 018/10 61 90

Beställ vår katalog med den nya tids-
älderns litteratur:

meditation, yoga, astrologi, skivor, af-
fischer, rörelser från

VATTUMANNEN

Box 2083
750 02 Uppsala 2

UNDRET I SHIVAPUR

Två studenter vid Göteborgs universitet berättar om en märklig upplevelse som de nyligen haft i Indien, "undrens land". Är det svårt att tro att händelsen är "övernaturlig"? Finns det en "naturlig" förklaring, kanske av trivialt slag, som inte kommer fram i redogörelsen? Sökarens ansvarige redaktör varken "tror" eller "inte tror" — men har läst berättelsen med förtjusning.

Av Philip Hwang och Carl-Martin Allwood

En av de heliga stenarna lyfts med hjälp av åtta pekfingrar och rop på "Qmar Ali Darvesh". Carl-Martin Allwood längst till vänster på bilderna.

Första gången vi hörde talas om de magiska stenarna var genom en indisk vän. När han berättat, log vi lite roat och anlade den sedvanliga skeptiska västerländska minen. Det var först några dagar senare, när vi satt i en tredjeklasskupé i ett tåg på väg till Poona (stad syd-öst om Bombay i Indien) som vårt intresse verkligen väcktes för stenarna, vilka av många tydligen betraktades som religiösa under.

Vi hade färdats i fem timmar. Det var inget nöje att resa med de överfulla indiska tågen. Vi hade tröttnat på att titta ut på det gul-bruna, torra landskapet, och nu återstod bara att kura ihop sig i ett hörn, försöka skydda sig så gott det gick mot sot och damm och hoppas att vi snart skulle vara framme i Poona. Mitt emot oss satt två män, klädda i sedvanlig lång skjorta och pyamas-byxor. Av deras skägg och huvudbonader att döma var de muslimer. De satt och pratade med lågmäld röst, när plötsligt en av dem vände sig mot oss och frågade på engelska: "Skall ni åka till Shivapur?" Vi såg frågande ut. "Shivapur, varför just dit?" Han tittade förvånat på oss.

"Har ni inte hört talas om de heliga stenarna?" Vi nickade lite tveksamt, samtidigt som vi bad honom berätta mera. Han lutade sig förtjust bakåt, plockade snabbt upp ett hopvikt betelblad ur en plastpåse, stoppade det i munnen och började berätta. "Enligt legenden kom någon gång på 1600-talet en muslimsk helig man (darvesh) vandrande till trakterna kring Poona. Dessa områden styrdes då av en hindu-kung vid namn Maratha Shivaijaj, och eftersom det då liksom idag rådde motsättningar mellan muslimer och hinduer i Indien, var Qmar Ali Darvesh, som den muslimske helige mannen hette, tvungen att skicka bud till kungen och fråga om han fick stanna i området. Kungen gav svaret att mannen fick stanna på villkor att han inte gjorde några försök att, genom att utföra under eller på andra sätt, omvända folk till Islam. Profeten fann sig i detta och stannade. Hans lärjungar visste att profeten kunde utföra mirakel, men när de bad honom visa sin styrka, nekades de alltid. Detta ledde till att många började misstro Qmar Ali, och de flesta lärjungarna lämnade honom. Så

förflöt många år. När Qmar Ali Darvesh slutligen kände att hans dödsdag närmade sig, skickade han bud till hinduhärskaren och frågade om han fick skulptera tre stenar. Kungen gav sin tillåtelse till detta. Profeten beställde då tre stenblock, som han tillbringade sina sista år med att göra till perfekt runda stenar. Nu trodde folk att Qmar Ali Darvesh verkligen blivit galen. Under de sista dagarna av sitt liv berättade profeten för de få lärjungar som inte hade lämnat honom, att om sju personer, efter profetens död, lade sina pekfingrar under någon av stenarna och unisont ropade profetens namn "QMAR ALI DARVESH!", skulle de med lätthet kunna lyfta stenen. Därpå dog profeten. Samtidigt som han hållit sitt löfte till hindukungen hade han ändå lyckats visa sin storhet. Platsen där stenarna och profetens grav finns, är i dag en stor pilgrimsort för muslimerna. Varje fredag (muslimernas heliga dag) kommer busslastar med muslimer för att bedja till profeten vid hans grav och utföra undret med stenarna."

När vår muslimske medpassagera-

re slutat sin berättelse, hade vi bestämt oss för att besöka Shivapur och med egna ögon uppleva det så kallade undret.

Redan nästa dag satt vi på bussen för att åka den halvtimmes långa vägen mellan Poona stad och Shivapur. Landskapet var vackert kuiperat. Trots att det inte precis var lumigt och grönt, var det ändå skön omväxling mot den flacka landskapsbild vi tidigare vant oss vid. Äntligen Shivapur! En liten bit att gå, över en bro och vi var framme. En grön-gul moské-liknande byggnad var det första vi såg. Detta var alltså profeten Qmar Ali Darveshs grav! Stenarna låg på grusplanen framför byggnaden, runda och vid första anblicken knappast mera spännande än andra runda, gråa stenar.

Innan vi tog oss an stenarna, stärkte vi oss med en kopp te vid ett av de teskjul som kantade vägen upp mot profetens grav. Muslimer med små runda mössor på huvudet satt på bänkarna i grupper om tre- fyra stycken och diskuterade högljutt. Små barn, knappast iklädda mer än ett höftskynke, sprang omkring och lekte. Vid vägkanten satt gamla gummor och renade grönsaker.

Det var knappast något problem att få ihop sex personer för att hjälpa till att lyfta den största stenen. Alla vi frågade verkade endast glada över att få hjälpa till. En av männen förklarade det enkla förfarings-sättet: pekfingret under stenen, därefter på gemensam order ropa profetens namn och så — lyft!

Nu var det dags! Vi slöt alla åtta en hemlighetsfull ring runt stenen, pekfingrarna under, och så: "Q-M-A-R A-L-I D-A-R-V-E-S-H!" Alla åtta ropade, och på samma gång lyftes sakta stenen av våra fingrar, högre och högre, tills den vid sista stavelsen var uppe i höjd med våra huvuden. Ingen tyngd, endast ett svagt tryck kändes på fingret. När ropet ekat ut, blev det plötsligt tungt, pekfingret vek sig och stenen föll till marken med en duns. De sex muslimerna iakttog roat våra förbryllade miner. Vi kände på stenen, rullade den och försökte t.o.m. en och en lyfta den med båda händerna. Ingen av oss kunde få upp den över knäna. Mannen på tåget hade sagt att den tyngsta stenen vägde 60 kg.

Vi gjorde tecken att vi ville försöka igen, åter ropade vi och åter lyfte vi stenen i höjd med våra huvuden, och i likhet med föregående

lyft blev stenen tung, när ropen på Qmar Ali Darvesh tystnade, och den föll ned med en duns.

När vi för sjätte gången lyft stenen och med kameran förevigat undret, tackade vi de vid det här laget ganska uttråkade muslimerna och begav oss förundrade bort från platsen.

Vi fick senare veta att vi inte var ensamma i vår undran över de magiska stenarna. En amerikansk forskargrupp hade varit i Shivapur fyra veckor under femti-talet och forskat. De hade undersökt alla för dem tänkbara s.k. naturliga orsaker och inte funnit någon förklaring.

Anm. Artikelförfattarna, som läser psykologi vid Göteborgs universitet, for jul-afton 1972 till Indien och återvände till Sverige i juni 1973. Redogörelsen för undret med stenarna skrev de efter att ha besökt Shivapur nära Bombay i mitten av april.

Många gånger ville Carl-Martin Allwood och Philip Hwang lyfta stenarna. Allwood längst till vänster på vänstra bilden, Hwang i mitten på högra bilden

Du som ställer frågan:
FINNS DET ETT LIV BORTOM DÖDEN?

Läs boken

EN STOR MANS VÄG

Av GUSTAV LEONARD LINDQUIST

Där får Du svaret! Gud har alla möjligheter att få sitt budskap framfört till människorna. Detta är en röst från den andra sidan, stark nog att överbevisa att Guds rike är oförstörbart och att hans kärlek når över alla gränser och alla avstånd.

UTGIVARE: GUNHILD GERDIN, ÅMÅL.

185 sid. Pris kr 15:—. Boken rekvireras genom inbetalning på postgiro 34 13 23-4 till

FÖRLAG COLUMBA, 662 00 Åmål.

Sändes portofritt. V. g. skriv tydligt — tack!

"YOGA-MEDITATION & YOGA-AVSPÄNNING"

EP-skiva i stereo av

BERT YOGA JONSON

Pris: 15:— plus porto

YOGA-KOMPENDIUM

(praktisk yoga, meditation m.m.)

Pris: 14:— plus porto

"BLA YOGA KOSMOS-VINKLAR REINKARNATIVT"

(innehåller bl. a. zen och reinkarnation)

EP-skiva 12:— plus porto

Yoga-Kultur, Box 5070
402 21 Göteborg 5 Tel. 031-24 07 97

HANDSTILSANALYS KR. 15

H. GISSELMAN

Björknäs Sjukhem
872 03 KRAMFORS 3

BODHI

Buddhistisk kvartalstidskrift

Prenumeration helår 25:—

Pg. 49 04 34-8, betalningsmottagare
Sällskapet för Buddhistisk Information,
Box 5158, 102 44 Stockholm.

Ur nr 15:

Cula-Rahulovadasutta — Meditation enligt »Större Sukhavati Vyuha — Vad buddhister tror — Den andra kraften, den ensa kraften — Behöver vi religion?

TÄNKARE BLAND ÖLTUNNOR, SJUKVAGNAR...

Av Bertil Nilsson

Jag känner det som om jag kan gå in i mig själv och där stöta på en outtömlig kunskapskälla.

Raymond Andréasson

Kan en akademiskt obildad människa erkännas ha nya idéer som kan accepteras av vetenskapliga forskare? Att det inte är helt omöjligt ens i våra dagar visar exemplet Gösta Jonsson, bryggeriägaren (eller, som tidningarna älskar att kalla honom: ölutköraren) från Trossnäs, Värmland, som länge arbetat utifrån idén att resonansen från kraftiga ljudvågor kan förstöra cancer-celler.

Det fanns dåliga erfarenheter från Tyskland, där man mera mekaniskt försökt "spränga sönder" tumörer med ultraljud — men Jonsson har en annan inriktning.

År 1967 kom Jonsson i kontakt med docent Bo Littbrand vid Karolinska institutets tumörbiologiska institution, som ansåg att detta var något att satsa på. Jonsson är nu erkänd som forskare och har fått betydande anslag för att kunna fortsätta sina ljudexperiment. Han är helt självlärd.

RAYMOND ANDRÉASSON

En 43-årig ekonomiarbetare på ett sjukhus i Göteborg, Raymond Andréasson, är en annan "vanlig människa", som trätt fram med nya vetenskapliga idéer — och rönt visst intresse bland forskare.

I många år har han ägnat större delen av sin fritid åt självstudier och tankar kring teologi, filosofi, fysik. Detta har — förutom boken "Janusansiktet" (1967) — resulterat i tre välbesökta föredrag på Chalmers tekniska högskola men också framträdanden på ungdomsgårdar samt försöksstart med föreläsningsserier i egen regi samt en mängd diskussioner.

I några tidningsartiklar har han närmast förlöjligats — flera av de uppfattningar han för fram går så

stick i stäv mot nuvarande vetenskapliga åsikter att han lätt kan utmålans som en galning. Men han talar lugnt, stillsamt och med stor övertygelse. Han har fått ett blygsamt stipendium för cancerforskning (cancer anser han orsakas av störningar på elektronnivå, i två former: låg- och högfrekvent).

Som grundval för sitt tänkande har Raymond Andréasson en fast förankrad gudstro. Han berättar med förtjusning anekdoten om Newton och dennes ateistiske fysikerkollega:

En dag då Newton satt med en liten modell av sol-måne-jord-systemet, fick han besök av en fysikerkollega. Denne betraktade modellen, vevade på den och beundrade med vilken precision jorden vreds kring solen, kring sin egen axel och månen i sin tur roterade kring jorden, uppvisande olika faser.

— En avancerad konstruktion, berömde besökaren. Vem har gjort den?

— Ingen, svarade Newton.

Vännen trodde det blivit någon missuppfattning, men återkom senare till frågan vem som byggt modellen, var det möjligen Newton själv?

— Nej, det har ingen gjort, svarade Newton.

Nu fanns det inte plats för missförstånd, varför fysikerkollegan blev förbluffad och undrade varför han fick ett sådant svar. Det var ju inte alls likt Newton att svara så egendomligt, och dessutom sade ju sunda förnuftet att någon måste ha byggt upp modellen.

— Ja, det är det lustiga med er ateister, sade Newton då. Du säger att det är självklart att någon måste ha skapat den här apparaten. Men det som den bara är en liten enkel

modell av, nämligen helheten, solsystemet, det tycker du är lika självklart att ingen skapat!

Raymond Andréasson utgår från sin religiösa uppfattning, och därifrån går han vidare till föreställningar om vår fysiska värld i vetenskaplig bemärkelse. Det är alltså motsatt väg till de många fysiker och andra vetenskapsmän som deklarerat att ju mer de tränger in i sin vetenskap, desto närmare kommer de en gudsuppfattning. Han upplyser:

— En av grundstenarna i min uppfattning är att vi färdas med ljusets hastighet, dvs. det som nu betecknas som ljusets hastighet och anses konstant. Men den kan variera, och det som fysikern i dag betecknar som vilomassa har i själva verket denna hastighet av c:a 300.000 km/sek., förklarar han. Och förhåller det sig så, får detta en mängd konsekvenser, bl. a. kan inte denna hastighet vara någon yttersta gräns eller konstant — enligt min uppfattning kan ljusets hastighet variera mellan noll och omkring 600.000 km/sek.

(Enligt nuvarande vetenskap är ljushastigheten konstant — senaste uppmätningen blev 299.792.456,2 meter per sekund. Det är en konstant i Einsteins bekanta formel för förhållandet mellan massa och energi, $E=mc^2$.)

En annan av Raymond Andréassons viktigaste tankar är att Rum är utgångspunkten för allting, genomtränger allt och är oändligt, liktydigt med Gud.

Han säger:

— Filosofen Kant ansåg att man kan tänka bort allting utom just rummet, det absoluta tomrummet, som finns överallt och där vi nu vet att materien bara uppträder som

tillfälliga förtätningar.

Men det är inte bara naturvetenskap som intresserar den göteborgske privat tänkaren, utan även bl. a. teologi. I unga år hade han en upplevelse av Kristus, och sedan dess har denna gestalt fascinerat honom. Nu arbetar han med en egen tolkning av Johannesevangeliet.

Om alla sina tankar berättar han i boken "Janusansiktet", en blandning av fysiska resonemang och personliga kommentarer. Ett kapitel heter förresten Flygande tefat. Det är ingen lättläst bok, men den som bemödar sig att läsa igenom den med begrundan, får många tankeställare.

BIRGER TORSTENSSON

På 1950-talet rönt Birger Torstensson med sin X-kurva stor uppmärksamhet. Han var i många år kontorist, innan han fick möjlighet att helt försörja sig på de personliga rytmdiagram, som han utarbetade. X-kurvan är uppbyggd på 18-tal i dagar, månader och år, och var man placerades in i systemet beror främst på födelsedatum. Kurvan visar under vilka perioder man kan räkna med framgång och vilka som är mindre gynnsamma.

Massor av människor har intygat att de använt sig av X-kurvans anvisningar vid t. ex. affärer och lottköp med förbluffande resultat. Notarius publicus har flera gånger intygat Torstenssons märkliga förmåga att kunna förutsäga resultatet av kraftmätningar personer emellan, främst i idrottstävlingar och politiska val. I ett av intygen försäkrar Notarius publicus att inget papper med felaktiga förutsägelser av något slag inlämnats av Torstensson!

Sist jag talade med Birger Torstensson — i juni i år — stod han i begrepp att emigrera. Hans bostad på Observatoriegatan 8 i Stockholm fanns inte mer, huset höll på att rivas. Han hade då inte helt bestämt sig för var han skulle slå sig ner. England, Tyskland, Frankrike och USA lockade. Den amerikanska marknaden blir givetvis den största för den fortsatta exploateringen av X-kurvan. Verksamheten i Sverige, och filialerna i Danmark och Norge, är nedlagd för tillfället.

— Jag har gjort nya upptäckter som skall publiceras så småningom, berättade han. Nu måste jag rätta mig efter utlandet och hur arbetet läggs upp där. Allt anpassas för datorbearbetning. De nya upptäckterna ligger i linje med de tidigare och

gäller också de människans livsrytmer.

Efter att ha drabbats av hjärtinfarkt 1970 tvingades Torstensson ta det lugnare.

— Men får jag bara leva, hoppas jag snart kunna komma tillbaka till Sverige, sa han. Det är dock inte lätt att vara pionjär. Trots framgångarna och publiciteten på 50-talet var det också mycket motstånd. Professor Herbert Tingsten var ju den store auktoriteten, och det räckte med hans utdömande för att en saklig granskning av mina rön skulle bli stoppad.

Men i rättvisans namn skall tilläggas att det också fanns professorer som stödde Torstensson och ansåg hans arbete vara värt uppmärksamhet.

*

En annan vetenskaplig outsider, som djärvdes utmana akademiker, var skomakarmästare Lars Korhonen, som för några år sedan utprovade specialglasögon, efter en alldeles egen idé, mot psykiska störningar.

Korhonen botade sin egen alkoholism med specialinställda glasögon. Under skolagningen på Östgötagatan i Stockholm funderade han sedan ut en princip: prisma-glasögonen påverkar ögats blinkningsmekanism, som i sin tur reglerar hormonproduktionen, som i sin tur påverkar grundämnen i blodet och därmed blodets syra-basbalans. Jämvikt i syra-bas-tillgången ger psykisk jämvikt.

Lars Korhonen, som avled i juli i år, hade åtskilliga nöjda, ja entusiastiska, kunder. Men vetenskapen tog ingen notis om honom.

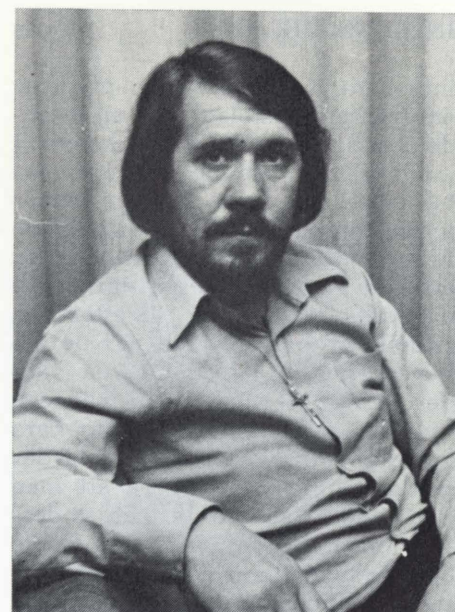
Hade han upptäckt något betydelsefullt?

Kanske går många vardagsmänniskor omkring med idéer som kan vara av stort vetenskapligt intresse...

För varor och tjänster som utbjuds i annonser i denna tidskrift svarar uteslutande annonsörerna själva.

HOROSKOP UTARBETAS

Förutsägelsekalender 1973. Mycket goda referenser. Uppgiv födelsedatum och be om gratis upplysning hos adjunkt M. Solberg, 71 00 Rissa, Norge.

RAYMOND ANDRÉASSON

A. Information om elixiret, den 250-åriga »Haarlemer healing oil».

B. Information och demonstration av professor Lakhovskys MWO-kroppsenenergialstrare m.m. Positiva referenser finns.

C. Din personliga BIORYTM uträknas enl. medicinalrådet dr. Wilhelm Fliess' metod, byggd på strikt vetenskapliga forskningsrön.

1. Biorytmogram eller pulsationsrytmen.

2. Högsta försäkringsskydd mot den egna mänskliga faktorn.

Ovärderligt för bl. a. varje bilförare — enl. statistiskt underlag.

D. Alltmer populära manastrålande LAPIS LINGUA den mexikanska, tjugusigt turkosskimrande »TUR-smyckestenen»

från Sierra Madres inre — positivt testad och lovordad av framstående psykometriker och pendelspecialister kan erhållas genom undertecknad. Många positiva uttalanden om L.L. finns av lyckliga ägare.

HARALD SCHUBERT

S:t Eriksgatan 109, 113 31 Stockholm
Tel. 08 - 33 19 32

inte bara något som man predikar om från predikstolen, utan en levande verklighet, som alla kan komma i kontakt med, om de vill. Indierna har också sina lärda teologer, panditerna, som kallas till namngivningsfester, bröllop och kremationer för att läsa ur de heliga skrifterna och övervaka att allt går till efter den rituella ordningen. Men när de behöver själslig vägledning, då vänder de sig till sina heliga män och kvinnor, människor som inte bara vet utan också kan. I en värld där det gudomliga är så nära att man kan röra vid dess fötter och se dess ljus med det uppvaknande tredje ögat, är ingenting omöjligt. Man väntar sig mycket av sina heliga män, men självfallet är de inte alltid så heliga som den fromme tror, och ibland blir han lurad.

Den österrikiske swamin Agehananda har berättat följande självupplevda händelse för mig, som illustrerar detta: "En dag, när jag var nyupptagen novis i Ramakrishnaorden, promenerade jag på Chowringhee Road i Kalkutta. Plötsligt närmade sig en man, hälsade hövligt på mig och frågade: 'Swamiji, har Ni sett Gud?' Jag svarade som sanningen var att nej, det hade jag tyvärr inte. Då han hörde detta, blev han alldeles rasande och ropade: 'Vad för något? Har Ni inte sett Gud? Och ändå går Ni här på gatan klädd som en helig man! Att Ni vågar! Ni är ju utlänning, det kan alla se. Säg mig, Ni använder väl inte den heliga dräkten som en förklädnad? Är Ni kanske — spion?'

Förbipasserande stannade och närmade sig. Situationen var avgjort obehaglig. Den kunde bli kritisk. Men så fick jag en gudomlig intuition. Jag lyfte blicken med ett uttryck av största överraskning och glädje och ropade: 'Jag ser Honom nu!' Då föll mannen ner för mina fötter och sa tillintetgjord: 'O, maharaj, förlåt mig, förlåt att jag kunde tvivla!'

HISNANDE UPPLEVELSER

Forts

kanske sägas att ynglingen ifråga inte hade ringaste möjlighet att vidröra asken.

Den som vill kan med dessa berättelser jämföra professor Olle Holmbergs likartade försök med

O. J. i boken Den osannolika verkligheten. Hos fotografen Türk i Köpenhamn ställde sig ett bord på två ben och förblev i den positionen med sådan kraft "att nätt och jämnt 70 kg:s tyngd kunde få ner det igen", och i Chicago höjde sig ett bord helt och hållet från golvet.

Olle Jönsson har också klärvoajansens gåva och har enligt Olle Holmbergs undersökningar även på det området nått utomordentliga resultat. Hans förmåga är underkastad stora växlingar och det förklarar åtminstone delvis att omdömena om honom är skiftande. Vad Strindberg yttrade om sin inspiration i ett uttalande på 60-årsdagen passar förträffligt på de flesta s.k. medier och inte minst på O. J.:

"Men det går inte på beställning och inte när jag behagar. När det behagar, så kommer det."

JOHN BJÖRKHEMS MINNESFOND

Fonden instiftades 1963 till minne av dr John Björkhems livsinsats.

Fonden vill främja den parapsykologiska forskningen genom att en del av den årliga avkastningen användes till forskningsbidrag, stipendier, reseanslag och andra lämpliga åtgärder.

Fondens dispositioner kan stärkas genom bidrag och donationer till postgiro 70 09 10-3, John Björkhems Minnesfond.

Sällskapet för Parapsykologisk Forskning, SPF, Sthlm

POSTGIROINBETALNINGSKORT medföljer detta nummer.

För enkelhets skull går det ut med hela upplagan — och innebär inget krav på dem som redan har betalt prenavgiften och dem som får friex.

Priset är helår 28:90 plus moms 5:10 = 34:—; halvår 15:30 plus moms 2:70 = 18:—.

Prenumeranter i Norge och Danmark behöver inte betala momsen.

Till Finland utsänds som vanligt ett finskt inbetalningskort.

FÖRNYA PRENUMERATIONEN UTAN DRÖJSMAL!

Sökaren blir ju allt bättre. Den sålda upplagan beskriver en ständigt uppgående kurva: nu drygt 2.500 ex.

KONTAKT

UNIVERSELLA SAMFRIMURARORDEN önskar kontakt med intresserade kvinnor och män för ev. inträde i orden på jämlik grund. Svar till »Jämlikhet», Sökaren f.v.b.

Brevväxling sökes med UFO-intresserade personer i Sverige och gärna även Finland. UFO och dess utforskning har varit mitt största intresse sedan 21 år tillbaka.

Svar till »37-årig dam i Värmland», Box 182, 681 00 Kristinehamn.

Är du intresserad av frågor, som denna tidning tar upp? Av hälsokost och sunt levnadssätt? Har du upptäckt, att naturen är storslagen?

Tror du att lycka kan vara att se rimfrostena bilda mönster på ditt fönster? Att människor är skapta att leva två och två?

Tycker du att ömhet är viktigt? Att sanning och trohet är lika viktiga? Att tystnaden kan vara njutbar? Att det är de små tingen, som gör livet värt att leva? Att det finaste som finns, är kärleken mellan två?

Tycker du? — Ja, då har vi redan mycket gemensamt. Jag är en kvinnlig studerande. Svar till »Sökare», Sökaren f.v.b.

Pris för kontaktannonser: 20 öre per ord + 2:— i eftersändningsavgift, dock tillsammans minst 7:—. Moms inräknad.

GÄVOR

Karl Österholm, Falun, 3:—; Hildur Magnusson, Karlstad, 10:—; Bengt Ullvig, Lund, 3:—; Mats Kimler, Göteborg, 30:—. Summa kronor 46:—. Hjärtligt tack! Red.

REINKARNATIONS-MINNEN

»Vi är kosmiska resenärer: världsalltet är vårt hem», säger Denis Lindbohm. Läs hans fascinerande bok om sina minnen av flera föregående liv!

JAGETS ELD 13:50 + moms o porto.

Sökarens Förlag
Box 3063, 103 61 Stockholm 3

EN MYCKET LÄSVÄRD BOK

I »Jordskred?» skriver Birgit Lange om det parapsykologiska fenomenet och forskningsområdet: ut-ur-kroppen-upplevelser, automatisk skrift och fall som tyder på reinkarnation.

JORDSKRED? 12:50 + moms o porto

Sökarens Förlag
Box 3063, 103 61 Stockholm 3

BOKRECENSIONER

EN BÄTTRE UFO-FORSKNING

Med sin bok UFO-gåtan (Larson, 103 sidor) har programmeraren och systemmannen Bjarne Håkansson åstadkommit en i långa stycken alldeles utomordentlig och efterlängtd bok, som säkerligen kan komma att få avsevärd betydelse på längre sikt för en förnuftig och vetenskapligt inriktad attityd (bland UFO-entusiaster och andra, med eller mot sin vilja berörda parter) till de UFO-logiska fenomenen — vad de nu än kan innebära!

På sätt och vis är bokens titel, UFO-gåtan, alldeles galen, eftersom boken knappast handlar om gåtan som sådan. Den handlar i stället om myndigheternas attityd till UFO-forskning, om försöket att skapa en internationell rapportcentral (i Sverige) för uppsamling av UFO-rapporter från hela världen i ett dataregister. Vidare tas det mycket viktiga vittnespsykologiska spörsmålet upp. Författaren varnar också för ovetenskaplighet och fanatism. (Ingenting torde ha skadat UFO-idén så mycket som alla de fanatiker som tvärsäkert hävdar att de »har bevis», »vet» o.s.v. att flygande tefat från Venus finns...) Kort och gott, det förefaller att röra sig om ett samlat grepp för att åstadkomma något vettigt och positivt i framtida UFO-forskning.

Bjarne Håkanssons erfarenheter av myndigheterna (som upptar stort utrymme i boken) är inte de bästa. En av anledningarna till att myndigheterna (och det gäller som bekant inte bara i Sverige, utan också utomlands) fått rykte om sig att vilja smussa med UFO-frågan, tysta ned den och förtiga observationer, måste till stor del ligga i det beklagliga faktum att myndighetspersoner uppträtt på ett mycket valhant sätt när de bemött UFO-intresserade i deras bemödanden att komma till rätta med den kontroversiella problematiken.

Det förefaller i detta sammanhang be-tecknande för situationen, att ju längre ner man kommer på skalan inom hierarkin, desto mer byråkratiska och avvisande eller, som i fallet laborator Tage Eriksson, FOA, direkt obeständiga i attityden, blir de ansvariga.

Typiskt för situationen är att det är försvarsminister Sven Andersson, som gör det öppnaste intrycket i Håkanssons redovisning av sina konfrontationer med myndigheterna (polisen, försvaret, FOA).

Utomordentligt sympatiskt i Håkanssons bok är deklarationen att dataregistrets innehåll ska vara offentligt. Håkansson

skriver: »Arbetsgruppen för UFO-identifiering heter den organisation som är ansvarig för hela detta projekt. Den är politiskt neutral och ser som sin målsättning att skapa förutsättningar för vetenskapsmän av alla kategorier att undersöka UFO-fenomenet. Inget material eller gjorda undersökningar får sekretessbe-läggas. Allt är offentligt.»

Det är väl erfarenheten av myndighe-ternas handläggning av liknande frågor i UFO-sammanhang, som ligger bakom denna policyförklaring, men, men...

Tyvärr lever Håkansson själv inte upp till den höga standard han utlovar. När det kommer till verkligt kontroversiella punkter i hans bok, så begår han det ovanligt dumma misstaget att sätta sin egen deklaration om offentlighet ifråga genom att redovisa anonyma personers (Lars, Bertil, Dick och hans fru Karin, samt Kristian) möte med UFO och UFO-folk.

Vart tog offentlighetsprincipen vägen där, Håkansson?

Man kan inte å ena sidan utlova offentlighet och full insyn i ett sammanhang och sedan å andra sidan »respektera» folks önskan att »för tillfället» vara anonyma. Jag menar naturligtvis inte att Håkansson ska bryta något löfte om anonymitet. Jag menar bara att det vore rimligt att Håkansson avvaktade publiceringen till den dag då han kan lägga alla fakta på bordet. Nu är det omöjligt för utomstående, som tar del av Håkanssons redovisning, att gå till källorna, eftersom de hemlighålls. Sådant skadar och kommer alltid att skada UFO-saken.

Men, som sagt, bortsett från den logiska kullerbyttan i en viktig, ja, grundläggande principfråga, så är det alltså en välkommen bok.

Bertil Falk

TROENDES SITUATION I SOVJET

Fil. kand. Alex Militis är exil-ryss, bosatt i Sverige. Han är född i Estland av ryska föräldrar och tillhör den grekisk-ortodoxa tron. I en rad artiklar i framför allt Göteborgs Handels- & Sjöfartstidning har han belyst de religiöst troendes svåra situation i dagens ryska samhälle. En del av dessa artiklar har nu, jämte annat material, getts ut i bokform av Slaviska Missionens bokförlag under titeln Tro och makt i Sovjet.

Det är svårt att få säkra uppgifter om de religiösa människornas förhållanden i Sovjet, eftersom en fri journalistik inte

tillåts där, varken för ryssar eller för utländska pressmän. Men många uppgifter om djup tragik smugglas ut till väst, och de innehåller säkerligen ett stort mått av sanning, tyvärr.

Kommunistpartiet i Sovjet utövar ju en i stora stycken kriminell verksamhet — bl. a. är domstolarnas uppgift inte endast att opartiskt undersöka och döma, så som vi är vana vid, utan de är bl. a. instrument för kommunistpartiets maktutövning. För kommunisterna är de religiösa människorna okunniga, onyttiga sekterister, och det förs en intensiv kamp mot religionen, bl. a. i skolorna, i pressen och med domstolarnas hjälp. De troendes religiösa frihet är mycket snävt ut-mätt. Den människa som behåller sin tro för sig själv och nöjer sig med att med sina trosfränder samlas i av myndighe-terna upplåtna lokaler för sina så kallade kulthandlingar, behöver väl inte råka illa ut, men det är förbjudet att evangelisera, att propagera för religiös tro. Om den kristne på grund av sin övertygelse inte kan avstå från detta, kommer han i konflikt med Sovjetsamhället och kan dömas till kännbara straff, t. ex. hårda böter eller mångårigt straffarbete. Flera kristna lägerfångar har avlidit på grund av dålig behandling, enligt från Sovjet utsmugg-lade uppgifter.

Den verkliga sanningen om de många olika fall som Militis relaterar, kan vara svår att nå. Men författaren är nog så saklig som omständigheterna tillåter. Även motsidans synpunkter finns åter-givna i ett par avsnitt. Hans bok är viktig — inte minst mot bakgrund av att de upprörande religionsförföljelserna i Sovjet alltför litet uppmärksammas av sven-ska massmedia.

SM

SM:

RELIGIONENS FRAMTID — EN DOGMFRI MYSTIK

Uppenbarelsereligionernas dogmer klarar ej konfrontationen med en vetenskaplig världsbild. Det vi nu kallar kristendom kommer med all sannolikhet att mer och mer blekna bort. Men innebär detta att religionens tid är förbi och att ateism och materialism skall dominera människans syn på verkligheten?

Nej! Ty religion är inte lika med ett godtagande av gamla trossatser från en förvetenskaplig tid, utan det är något väsentligt annat och djupare.

De religiösa dogmerna kommer väl att försvinna: på ett naturligt, mjukt sätt kommer de att smälta bort i människornas medvetande. Det blir ingen konflikt mellan troende och icke-troende, endast en förändring av de tanke kategorier i vilka den religiösa verklighetsuppfattningen uttrycker sig. Man kommer att måla över den gamla övernaturliga bilden av Jesus, och i stället träder ur historien fram en människa med etiska och religiösa impulser till mänskligheten — en bland många liknande personligheter, men kanske litet förmer än de andra, eftersom vi räknar tiden efter honom.

Den gamla typen av religiös tro, den dogmatiska, försvinner. Det slag av religion som återstår för en grubblande, sökande mänsklighet, blir en känsla av förundran inför universum, en vördnad för livet. De religiösa blir i framtiden de som stannar i undran inför livets Gåta — till skillnad från dem som inte uppfattar några djupare problem med livet eller inte intresserar sig för Gåtan. Den religiöses undran förenas med en känsla av tillvarons storhet, djupa mening och "gudomlighet".

Människor av den typ som nu är religiösa inom Svenska kyrkan, mis-

sionsförbundet, pingströrelsen osv., kommer inte att försvinna. Men deras sätt att tala om livet kommer att förändras. Deras andakt i kyrkorum inför predikningar, musik och konst kommer att sakna anknytning till kategoriskt formulerade teser och endast vara en öppenhet för en dogmfri mystik — kanske med utgångspunkt från religiösa företeelser av skilda slag, stora andliga gestalters liv och förkunnelse: en Gandhi, en Schweitzer, en Inayat Kahn osv.

Kanske blir också uppfattningen av anden, medvetandet, och dess roll i universums skapelse något centralt i människornas begrundande av verkligheten. Kanske kommer den parapsykologiska forskningen att stödja en syn på andens makt över materien som kan bli av väsentlig betydelse för framtidens religiösa verklighetsuppfattning. Se intervju med parapsykologins grand old man J. B. Rhine i detta nummer! Professor Rhine säger — fastän hans sätt att formulera sig inte är kristallklart — att i oss själva, dvs. i vårt andliga jag, finns grunden, eller centrum, för den pågående skapelsen. I oss själva finns en mind-over-matter-förmåga, hos anden, som har släktskap med allvetande och allmakt. Här tangerar vi vedanta-tänkarnas intuitivt vunna insikt att medvetandet (atman) är en del av kosmosanden (brahman) — att "jag" är av samma väsen som "Gud".

Religionen har en framtid, men den framtiden finns i andra former än dem vi nu ser i det religiösa värld. Stora förändringar kommer att ske för religionens del — liksom det redan har skett inom vetenskap och teknik.

SÖKAREN

Nr 10 1973 Årgång 10

Adress: Box 3063, 103 61 Stockholm 3

Postgirokontonummer: 70 60 47-8

Tel: 08/69 60 27

Red o ansv utg: Sven Magnusson

Konsulter:

Roland Adlerberth

Nils-Olof Jacobson

Bo R Ståhl

PRENUMERATIONSPRISER

Helår (10 nr) 32:— (1974: 34:—)

Halvår 17:— (1974: 18:—)

I Norge och Danmark kan prenumeration ske med svensk postgiroanvisning.

I Finland kan inbetalning göras till Akademiska Bokhandeln, Postbox 128, 00 101 Helsingfors 10, postgiro 53 33 2. Helår kostar då 27 mk, halvår 15 mk.

Annonspriser (moms tillkommer):

Helsida 400:—, halvsida 250:—, småannonser 8:— per cm men minst 24:—.

Copyright resp. förf.

Tryckt hos

LJUSDALS TRYCK AB

Ljusdal 1973

INNEHÅLL:

Icke våld 1

Birger Qvarnström:

Hisnande upplevelser med Olle Jönsson 7

Intervju med Rhine 8

Nils-Olof Jacobson:

Rapport från parapsykologisk kongress 10

K. Gösta Rehn:

Vetenskapsmän diskuterar UFO 12

Birgit Lange:

Sagan om Jonathan Mås 14

Karl Christiansen:

Indiens heliga 16

Liberalismen 19

Philip Hwang och Carl-Martin Allwood:

Undret i Shivapur 22

Bertil Nilsson:

Tänkare bland öltunnor, sjukvagnar 24

SM:

Religionens framtid 28